

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO : ZAGREB, ILICA BROJ 31 III. KAT.
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

PRETPLATA : GODIŠNJE K 120, POLUGOD. K 60, ČETVRTGOD.
K 30, POJEDINI BROJ K 4.— IZLAZI SVAKOG PETKA.

Blagdan oslobodjenja i šekel oslobodjenja

Upletimo u Agadu za Pesah agadu o šekelu! Vežimo s blagdanom oslobodjenja svoj doprinos oslobodjenju: Oslobodjenju svoje jevrejske sputavane i sputavane sopstvenosti; geuli naroda i geuli zemlje.

Ne profanirajmo šekel, smatrajući ga tek redovnom cionističkom »članarinom«. Oni, koji su ga u prvim godinama političkoga cionizma davali, primali su namiru za nj s uzbudjenim zanosom, da njime od godine do godine vidno obnavljaju prijem u preporodnu vezu svetoga proljeća jevrejstva, koju nazvasmo cioniskim imenom. U tome davanju bila je odvažnost manifestovanja: manifestovanja prekida s beskičmenim, strašivim oportunistom asimilanstva i manifestovanja ličnog obračunavanja sa predrasudama nežidovskoga svijeta protiv nas i sa sopstvenim predrasudama jevrejstva. Davao se šekel — i uspravljala se hrptenjača.

Ne, nije to bilo samo davanje »jedne krune za Cijon«, kako je šekel nazvao jedan njemački spisatelj jevrejske krvi.

U ona davna vremena, kad su se robovi iz Micrajima spremali u pustari da postanu narod u Kenaanu, šekel se davao, da se prebroji puk. I mi smo, nakon toliko vijekova unutrašnje i spoljašnje ropske sputanosti, šekelom brojali one, koje je njihova čežnja za oslobodjenjem svoga »ja« dovela u redove, koji su se počeli svrstavati misleći na Erec Jisrael, staronovu domaju... Malo je bilo šeka-

lim; udobni moral helota teško se prevladavao. Koji su ga davali, većinom mladi, i starci s mladim zanosom, osjećali su se to više odabranima u narodu: jedinom njegovom aktivnom silom i pionirima njegova aktiviranja.

Od tad mi smo iz živih sanja koraknuli na sigurno, ali u poro tlo zbilje ostvarivanja. Političke ideologije preobratile su se u političke činjenice. Šekel je sebi prokrčio put u međunarodne ugovore; otvorio je — diplomatski — vrata u domaju. I, kad se to desilo, kad je došla Balfourova deklaracija, San Remo i mandat, šekel je osvojio jevrejstvo.

I tako nas je danas mnogo, koji dajemo »jednu krunu za Cijon«. Glasovi su poruge zamuknuli; gdje Teodor Herzl nije mogao nijedamput da spomene ideju, za koju je živio i umro, ondje danas pišu feljtone o ideji, koja se obraća u čin, o obnovi zemlje i o onima, koji je obnavljaju, o halucim...

Brojni su naši recenzi i ne će se protjediti, već će se množiti od uspjeha do uspjeha cionističkog rada.

A mi, koji smo nekoć u azurnom nebu svojih ideala stupali mliječnom stazom, istkanom bezbrojem zvijezda, danas, kad smo sebi pribavili mogućnosti ostvarenja, znamo, da naš ugled i uspjeh zavisi o vidnom brojanju naših redova: o cifri šekalima. Po njoj će se mjeriti volja našega naroda za obnovu; do te cifre, u velikoj mjeri, stoji politički prestiž cionističke organizacije.

Ali ne samo to: još više od toga važi i dalje i uvijek ispovijest naše nutrinje,

koju polažemo šekelom; važi probir živih od obamrlih u židovstvu.

I ne samo to: već do toga stoje sve funkcije naše organizacije. Ideja se ne ostvaruje sama Njezina je mistička oslobodilačka snaga osvojila duše, ali danas treba veliki aparat egzekutive, da ne zapne rad nošen idejom. Šekel je jedini prinos, kojim se uzdržava egzekutiva cionističke organizacije. On mora da dotječe i njegovo je djelovanje prema tome jedna neodoljiva potreba.

Ne profanirajmo šekel i ne profanirajmo svoj idealizam mišlju, da je šekel dragovoljno sabiranje i dragovoljno davanje.

Ima za čista i savjesna čovjeka jača prisila na davanje, no što je prisila pisanih zakona i brahijske vlasti, koja za njima stoji: to je osjećanje goleme odgovornosti pred samim sobom i pred zajednicom za propuste, o kojima mogu da zavise uspjesi ideala na pragu njihovih teških iskušenja u času, kad se obraćaju u zbiljnost.

Koji služe idealu čista srca, oni će zaprepašteni zadržati, kad im mozgom zasijevne pomisao, kako bi se istorija smrtonosno mogla osvetiti na narodu, čiji sinovi nijesu pristupili brojanju, kad ih se zvalo, da svu svoju snagu povjere vodjama naroda za djelo, koje ne smije da zastane.

Zato, prijatelji, upletimo u agadu za Pesah agadu o šekelu i vežimo s blagdanom oslobodjenja svoj doprinos oslobodjenju!

Aleksandar Licht.

Pesah

Biblija priča:

Mojsije, sin Amrama i Johebede, živio je na dvoru Faraonovu i uživao svu naobrazbu Egipta. Nije znao za muku svoga naroda, koji je kao rob u zemlji Micrajim pravio opeke i gradio piramide. Jednoga dana izišao je k svojoj braći i vidje njihov teški rad; i vidje, gdje Egipćanin bije Jevreja, jednoga od njegove braće. I Jevreji su stenjali zbog svoga robovanja i njihova vika zbog robovanja dopre do Boga... I Mojsija je pasao stado svoga tasta Jitra, sveštenika Midjanićana, i vodio ga do onkraj pustinje i dodje tako do brda božjega, do Horeba. Sada vidje pojavu Vječnoga kao plameni oganj usred grma; i kad je pogledao onamo, vidje, da grm gori, a ne izgara od ognja... I Bog se objavi Mojsiji, koji sakrije svoje lice, jer se bojaao gledati u Boga. Tada govoraše Vječ-

ni: Gledao sam nevolju svoga naroda u Micrajimu i čuo sam njegovu viku nad njegovim tlačiteljima; poznajem njegove jade. Sašao sam, da ga oslobodim iz vlasti Egipćana i da ga povedem u vis iz ove zemlje u lijepu i prostranu zemlju, u zemlju, gdje teče mlijeko i med...

I krenuše od Sukota i utaboriše se kod Etama na rubu pustinje. I Vječni je koracao pred njima, danju u stupu od oblaka, da ih vodi na putu, noću u stupu od ognja, da im svijetli... I Mojsije ispruži ruku nad morem, a Vječni potjera more natrag žestokim istočnjakom, koji je duvao cijelu noć i osušio more, a vode se razdijeliše. I tako prodjoše Izraelci suhih nogu krosred mora dok su vode s lijeva i desna činile zidove.

Tada pjevaše Mojsije s Izraelcima u slavu Gospodu pjesmu...

I naloži Gospod, da se Izraelci spominju svoga izlaska iz Micrajima...

A sadašnjost priča:

Raspade se Juda i Izrael, srušile se svetinje naroda. Narod vikao na slobodu, u zadnjim se trzajima otimao golemoj prevlasti Rima, koji posta i nasljednikom staroga Egípta. I opet je židovski narod opasao svoje bokove i uzeo štap u ruke kao tad, kad se spremao na put u slobodu. Tek što je posuo glavu pepelom, a put mu bješe put u ropstvo i beskućništvo.

Nije zaboravio zapovijedi, da se sjeća svoga izlaska iz Micrajima. Avadim hajinu...

U proljetnom mjesecu nisanu, koji je prvi u nizu mjeseci u godini, čitao je i pričao prastaru priču o izlasku iz Micrajim. U mjesecu, kad se gomila robova dala na put, koji vodi kroz pustinju u slobodu naroda u zemlji Kanaćana, Amorićana i Hetićana, u kojoj teče med i mlijeko...

Lijepe su sanje sederskili večeri... Zemlja je dotle postala gola i pusta, presahlo je mlijeko i med, a vjetar je ganjao nizinama judejskim pijesak u pustinji, a s judejskih brdina skidao i drvo i zemlju.

Mi smo sanjali svake godine kod sederskih večeri i dalje o zemlji, gdje teče med i mlijeko. U te sanje mi smo obraćali svoju čežnju robova i zavjet psalma: Im eškaheh Jerušalajim...

Avadim hajinu... Ko će nam privesti sanje u zbilju, čežnju u život? Opet smo bili pustinjski narod, uvijek na putu, uvijek satirani.

Gdje je gorući grm, iz čijeg će ognjenog plamena doći riječ oslobodjenja? Riječ, od koje će se rascijepati more, da suhих nogu prijedjemo u zemlju obećanu?

Naše su noge prolazile vijekovima putem, koji je bio orošen krvlju našega naroda...

Avadim hajinu:

Ali jednoga dne shvatili smo tu riječ kao revoltu protiv stoljetnoga odlomka našega pustinjskoga lutanja u pravom smislu te riječi: bijasmo robovi! Iz ognjenog plamena naše nutrine zborashe i opet riječ oslobodjenja. Stresosmo sputanost svojih duša i dotad sagnutu šiju uspravismo. Oči nam stadoše sigurno gledati u daljinu, koja je kroz vijekove bila tako bliska, jer smo je nosili u sebi: u zemlju, gdje je teklo mlijeko i med.

Tek: sad znamo, da nam je ne će spremnu za uživanje predati niko, već mi ćemo još jednom da se vratimo u nju i razbijati kamenje i saditi drveće i saditi ljubav svoju u nju, da proteče mlijeko i med.

Vijekovi prodjoše i seder je dobio novu dušu: dok sanjamo i čežnemo opećući priču agade, pred našim očima sviću proljetne vizije: djela su to naroda, koja na putu u Cijon daju života i sanjama i čežnjama i vizijama.

Narod u tudjini

Piše dr. Julije Dohany.

Leži u neiskреноj naravi svijesne, a još više nesvijesne asimilacijone tendencije židovstva, da se između čina i ispo vijesti otvara dubok jaz krzmanja i sumnje.

Nakon što smo dvije hiljade godina neprestano govorili, snivali o tome, da ćemo jednom opet sagraditi dom naših otaca, pretvorila se prkosna, ponosna narav borca sve više u narav patnika, koji je u poniženjima i obeščašćivanjima sa-

dašnjosti našao utjehe u grandioznom snu oplemenjivanja cijeloga čovječanstva gospodstvom božjim na zemlji.

O sadašnjosti govore naše knjige vrlo malo, otkad smo ostali bez domovine.

Kroz stotine generacija naprotiv pišu se biblioteke o prošlosti i o budućnosti.

A oni Židovi, koji se danas protive nacionalnom istupu židovstva u zemljama, koje ono nastava, ne opažaju, da — bili oni cionisti ili necionisti — zagovaruju odrodjivanje. Ono odrodjivanje, po kojemu se razlikujemo od svih drugih naroda, koji žive u naravnim prilikama: da naime ne samo objavljuju, nego naročito naglašuju provizornost i nepouzdanost svakog savremenog rada.

Narodi pitaju sve nestrpljivije i sve agresivnije, da li židovstvo ne će ipak jednom postati sposobnim, da izgradi životne forme, da tako udesi svoj rad, te će ukloniti sjenku nastranosti, nadnaravnog misterijoznog lutanja njegovog savremenog života među drugim narodima?

U buri borbe, koja danas huji oko židovskoga pitanja, glasno i jasno se čuje glas geta. Žalosna prošlost zove, a u neriješenom židovskom pitanju još uvijek izbija prošlost.

Počevši od Zollschana, koji je napisao knjigu o reviziji židovskoga nacionalizma, pa do njegovih epigona u svim zemljama, koji se u potpunom neshvaćanju Zollschanovih misli protive svakoj židovskoj političkoj organizaciji izvan Palestine — a nastavljeno po Buberu, čiji kategorički postulat — ponajprije obnova židovstva u našoj zemlji, ponajprije pročišćenje židovskoga bića tamo napolju, zatim istom politički savremeni rad izvan naše zemlje — može da služi kao geslo za malen sloj duševne i ćudoredne elite, ali ne može da udesi milijonima, koji žive, današnji njihov život.

Svi su oni, i protivnici jedne jedinstvene židovske organizacije u našoj zemlji, nastavak onih generacija, koje su kroz vijekove pisale čitave biblioteke o prošlosti i o budućnosti, koje su nijetale najveći san, što ga je ikad snivao jedan narod, moralno izbavljenje svih naroda, a međutim su i nehotice doprinijeli onom odrodjivanju, te je židovski narod udesio život sadašnjosti samo kao sjenu prošlosti i budućnosti, kao provizorij, a životne forme, koje stvara, nikada nisu slične onima drugih naroda, koji su, ukrijepljeni i srašteni s tлом, u znoju i prahu svaki-

dašnjeg rada iz dana u dan svojom sadašnjosti izgradili i svoju budućnost.

Kad čitam članke, govore, knjige o opravdanosti ili neopravdanosti političkih organizacija židovstva u zemljama njegovog obitavanja, uvijek me se doima, kao da bi još danas živilo jedno židovstvo u getu, koje je postalo ireligiozno, a koje se laća da namjesto religiozne pilpulistike mesijanizma, piše kroz vijekove biblioteke nacionalne pilpulistike o tome, koji će upliv imati na budućće židovstvo Palestina, koja će se izgraditi.

Nasljednici židovstva geta bježe od trezvene neizbježive potrebe rada sadašnjosti k bezuvjetnosti naše palestinske budućnosti. Težnja za bezuvjetnosti tvori po Buberu osnovnu značajku židovskoga bića. Proglašenjem prvenstva obnove židovstva prije svega, zapostavljanje sviju ostalih političkih i interesa opstanka u galutu, zapada Buber, Zollschan u pogriješku, te upravo prvi herojski korak k bezuvjetnoj obnovi našega naroda — samostalno nacionalno organizovanje već ovdje u galutu — time biva negiran, potisnut, odložen.

Organizovanje židovskoga naroda u zemljama, što ih nastava, nastojanje da u općinskom životu, a ako je moguće da i u zemaljskoj politici samostalno nastupa, da namjesto anonimnog politizovanja pojedinih Židova stupi djelovanje po samim Židovima izabranih zastupnika, i da se jedamputa za uvijek spriječi, da cjelokupno židovstvo u zemlji nosi odgovornost za zablude, za ekstremne istupe pojedinaca, to je prvi korak k obnovi.

Na sreću naše židovske budućnosti počelo je vrelo narodne snage brže da osjeća budjenje naroda i kao što kroz dugu zimu presahnuta vrela prašume na proljeće prodiru iz probudjene zemlje, tako se židovski narod počeo pridizati u zemljama, gdje ima manje nadute političke i socijalne učenosti, ali više mladenačke snage srca, više idealnog pčeta u odlukama i naročito više iskreno osjećane zdvojnosti nad povredama židovskog osjećanja časti.

Neka se samo u Jugoslaviji i dalje pišu učeni članci o tome, da nema preduvjeta za nacionalno organizovanje u javnome životu zemlje, — u Poljskoj, u Litvi, Letonskoj, Besarabiji i u Zollschanovoj domovini u Čehoslovačkoj, — međutim Židovi rade.

Ne ću ovoga puta da govorim o praktičkim detaljima, o praktičkim razlozima,

Farma Migdal

Piše M. Glikin.

Upravitelj farme Migdal g. M. Glikin, koji sada u Americi provadja veću akciju za proširenje ove farme objelodanio je u »New Palestine« članak o ovoj koloniji i ujedno se izjavio o židovskom arapskom problemu, te iz tog članka vadimo ove pojedinosti.

Migdal osnovan je koncem 1909. od jedne grupe ruskih i njemačkih cionista s prof. Warburgom i drom Členovom na čelu. Geografski položaj farme je po sudu svih, koji poznaju palestinske prilike, vrlo povoljan, i mnogi stručnjaci tvrde, da je Migdal jedno od najboljih

mjesta u Donjoj Galileji. Površina farme iznosi nešto preko 5.000 dunuma, te se nalazi uzduž obale Tiberijskog jezera; od grada Tiberiasa udaljeno je jedno 4 i po milja.

Razvoj farme uslijedio je polaganom. Bila je to teška i mučna borba. Kad smo kupili zemljište od nežidovskih posjednika bilo je to pustara. Prvi nam je rad bio kultiviranje tla i gradnja cesta. Prije same izgradnje morali smo odstraniti preko 40.000 panjeva te hiljade kamenja. Taj rad proveden je od 1910. do 1913. Pri tomu postupali smo tako, da smo veći dio kamenja mogli poslije da upotrijebimo za gradnju ceste. Nakon toga započeli smo izgradnjom, koja je dugo trajala, a koju smo s uspjehom dovršili. Rezultat toga

rada je, da imademo danas 100 dunuma, zasadenih narandžama i bananama, 150 maslinama, daljnjih 300 s maslinama i mandulama i 40 dunama maslinama i vinogradima. Na jedno 100 dunama zasadili smo 3.000 eukaliptus drveća. Ujedno smo podigli razne zgrade, čija je vrijednost 10 hiljada funti. Ukupna vrijednost farme cijeni se danas na 60 hiljada funti. Naš prihod od 1911. do 1920. iznosio je 23.000 funti. Kod toga treba uočiti, da je rat onemogućio napredak. I ako smo ratom bili prisiljeni da prekinemo veći dio rada, nastojali smo ipak, da barem očuvamo rezultat predratnog rada. Spomenuti valja i okolnost, da se sa bunarima, što ih kolonije posjeduju mogu natapati 1.300 dunuma zemljišta.

svrhama, izgledima židovskog političkog organizovanja u Jugoslaviji. Hoću samo da razbistrim zablude, koje jedan članak u »Židovu« servira sa mnogo pretenzija u obliku socijoloških i političkih razmatranja. Isti su to argumenti, koji su već tako često sa strane pobornika asimilacije suprotstavljeni cionizmu, i već tako često pobijeni. Ako se na nje svraćam, potrebno je stoga, jer to ovoga puta biva u ime cionizma.

Nadute fraze, da je za političko organizovanje jednoga naroda potrebno »društveno stapanje«, da pojedini dijelovi jugoslavenskog židovstva pripadaju raznim političkim i osjećajnim smjerovima, da su »dručkije orijentovani« zvuče baš u političkom životu kraljevine SHS isprazno.

Jedva se može da zamisli razrožnija, osjećajnim, klasnim, etničkim, historičkim momentima različitija i strastvenija borbeno zajednica no što je zajednica državotvornog naroda naše države. A pisac članka upravio je svoju opomenu ipak na krivu adresu židovstva, koje u kraljevini SHS pripada isključivo socijalnoj grupi »malogradjanstva«, a u ovoj gotovo isključivo slobodnim zvanjima i koje mimo svih nebitnih osjećajnih diferencija ipak smjera prema jednoj zajednici osjećaja i cilja.

Ima li uopće naroda, u kojih se ovo stapanje zbililo prije borbe o opstanak i čast?

Ili se možda vode herojske borbe židovstva u Litvi, Poljskoj itd. po jednom »stopljenom« židovstvu?

Upravo usred nacionalne razrožnosti Vojvodine, u strastvenoj usijanoj atmosferi stranačkih borbi u ostalim dijelovima zemlje, je za budućnost židovstva ovdje etski postulat da spriječi, te bi židovska omladina cijele zemlje sa njoj prirodjenim uzbudivim, zanešljivim poletom postala najnapadniji i najglasniji nosioc raznih nacionalnih razdraživanja, partajskih mržnja i klasnih borba.

Samo naivna zamjena uzročnosti sa istodobnošću mogla je pisca članka skloniti da kaže, da su već gdje koji židovski ministri bili uzrokom pogroma. Židovski ministri ne, sigurno ne! Nego židovski skutonoše stranih strasti, stranih lažnih zastava, da! Nije potreban dokaz za to, da je zastupstvo židovstva, primjerice u općinskom životu Vojvodine pod nacionalnim razrožnostima ove pokrajine jedno pitanje, goruće pitanje, praćeno neposrednim praktičkim posljedica-

ma. I ako tkogod još ne vidi neposredne praktičke posljedke, to još ne smije — najmanje u ime cionističkih ideala, protiv toga da diže glas.

Ja sam izdao parolu za organizovanje u javnom životu Vojvodine, i ako našim Židovima pribavimo moralni alibi i ništa drugo, ako se čuje naš, umjesto glasa svih Židova cijele zemlje SHS, da hoćemo živjeti, boriti se tako kao svaki drugi narod, onda smo takodjer realno politički postupali.

Jer »riječi sebi utiru svoj put«, kaže Romain Roland. »One žive svojim životom i djeluju, rade dalje«, samo površni posmatrač čudi se novim silama, koje izviru iz davno izuštenih riječi.

»Filozofija nesvijesnoga« govori o golemoj ulozi, što je u prirodi igra instinkta, ono, česa si nijesmo svijesni.

U tisućljećima, u kojima smo razmišljali o prošlosti i budućnosti, nestala nam je kao narodu ova nesvijesnost, ova prirodnost naših čina.

Držim, da u tome leži ključ zagonetke. To je razlog, da se drugim narodima činimo stranima po našem mentalitetu, da sumnjaju u po nama postavljene ciljeve i u našu iskrenost, te smo se odvikli da kao zajednica djelujemo, da smo kao zajednica izgubili onu sposobnost, da u opojnosti časa djelujemo, časa, koji u životu naroda često u jednom činu odlučuje na dugo o njihovoj sreći ili nesreći, te ih dovodi ili do najveće slave, ili ih obara u nevolju.

Zangwill piše u svojoj priči »Samoobrana« o mladiću, koji idući od kuće do kuće, od vratiju do vratiju, hoće da malu židovsku varošicu Milovku sklone na organizovanje samoobrane u svrhu odbrane blizoga pogroma. U njega su dokumenti, koji dokazuju da će sigurno uslijediti veliki pogrom. Njegov je put žalostan. Ovdje mu veli cionista, da je samo za Cijon vrijedno boriti se, ondje socijalista, da će progon prestati samo pobjedom proletarijata, nacionalni poljski Židov opet, da samo topla predanost za Poljsku otadžbinu može da spriječi pogrom. Poale Cijonista, socijalni revolucionar itd. itd. Mladić zdvojno viče: »Moja gospodo, ostavite sada Vaše principe na stranu. dodjite da branite život, čast, imovinu!« Sve uzalud. Jednog dana dodju topovi i razore židovsku varošicu do temelja. I cionista leži uz socijalistu, poljski nacionalac uz socijalnog revolucionara pod ruševinama uništenoga gradića.

Čvrsto sam uvjeren, da razvoj tih odnošaja mnogo zavisi i o držanju židovstva izvan Palestine. Ako će Židovi aktivno podupirati obnovni rad, ne će nastati nikakova ozbiljna opasnost. Arapsko pučanstvo Palestine sprijateljiti će se s našom obnovnom misli, izuzev možda nekolicinu intriganta. Većina palestinskih Arapa živi s nama u prijateljstvu i čeka samo, da nas vidi pri radu, jer će i oni profitirati od razvoja zemlje. Palestina ima danas još malo pučanstva i tako je slabo kultivirana, da svaki novi rad u jednakoj mjeri donosi koristi Arapima i Židovima. Mogu samo da opetujem, da velike mase arapskog pučanstva s respektom prate naš rad i naše nastojanje za zemlju. Sve zavisi o tome, da pokaže-

Vladimir Jabotinsky:

Svrha Keren Hajesoda u ovoj godini

Vladimir Jabotinsky, član evropejske komisije, koja se nalazi na propagandnom putovanju za Keren Hajesoda u Americi, napisao je ovaj članak za američanske Židove, no radi njegova aktuelna sadržaja donosimo ga našim čitateljima.

Pišem ove redke, da američkim cionistima i Židovima jasno prikazujem neizmjernu važnost Keren Hajesoda.

Za pokriće naših palestinskih izdataka za naredne dvije godine treba sabrati iznos od 12 milijuna dolara u ovoj godini. Ova svota od 12 milijuna pokriće je za redoviti budžet, kao i za sve konstruktivne radnje u Palestini u god. 1912.-23.

Čuo sam gdje govore neki optimiste, da će dostajati, ako ove godine sabere-mo iznose za redovite izdatke. Oni, koji to tvrde, su u velikoj zabludi. Takozvani »regularni budžet« odredjen je u cijelosti za uzdržavanje institucija, koje već postoje.. Ove su institucije bez sumnje vrlo važne; to nisu samo naše škole i bolnice, već i domovi za imigrante, kuhinje, agrikulturne institucije itd. Ove institucije mora da uzdržimo pod svaku cijenu. Ali njihovo uzdržavanje, još ne znači povećanje našega pučanstva. To znači, da smo ostali na istoj točki, da nismo napredovali. To je učvršćenje naših sadašnjih pozicija, ali to nije skrb za novu imigraciju. Zadaća je cionizma, da prije svega osigura napredak imigracije i kolonizacije, napredak svakoga mjeseca, tjedna i dana. Ako ne ćemo napredovati, tad možemo da se smatramo dobrim farmerima ili trgovcima, ali ćemo morati priznati, da nismo uspjeli u glavnoj stvari, kao kolonizatori.

Proučenje budžeta naporan je posao i s toga hoću da se bavim tek sa nekoliko brojki. Palestinski budžet Cionističke Organizacije sastoji iz tri dijela. Treći dio sačinjavaju »redoviti izdaci«. Pravi kolonizacioni budžet sastoji iz prvog i drugog dijela i smije se tek onda skupiti, kad je pokriven redoviti budžet. Prvi dio ima da za kupnju i pripremu zemljišta namakne 1,200.000 dolara. Drugi dio treba 800.000 dolara za građevne kredite, 1,200.000 dolara za industrijalne, agrikulturne i komercijalne zajmove i oko 200.000 dolara za razvitak snaga vode. Svaki tko išta zna o kolonizaciji, uvidjet će odmah, da su to jedini progresivni momenti, progresivni u smislu ono-

Znatan dio zemlje, osobito u blizini jezera, vrlo je podesan za gradnju vila s voćnjacima, te bi se mogao postići prihod od 20 do 25 funti sterlinga po dunumu. Na taj bi se način moglo prodati 4 do 50 dunuma. U savezu s time spomenut ću, da su Peter Schweitzer, blagajnik američke cionističke organizacije i britski ministar, Sir Alfred Mond, kupili više dunuma zemljišta, da kasnije na tom zemljištu sebi sagrade vile. Naše nastojanje, da sada skupimo 50 hiljada funti sterlinga, da bi time omogućili siromašnim imigrantima naseljavanje. Ovaj novac upotrijebili bi za podizanje potrebnih zgrada.

Svakoga, koji dolazi iz Palestine, pi-ta se za židovsko-arapske odnošaje.

mo aktivitet i da ne bi smeli Arape popuštanjem naših nastojanja. To nazivljem razboritom politikom prema Arapima, koju moramo nastaviti, ako hoćemo da imamo uspjeha.

Još jednu riječ o našim pionirima. Bio sam vrlo razalošćen, kad sam vidio zlobnu propagandu, kojom se tvrdi, te su ovi izvršni mladi muževi i žene, koji su došli u Palestinu, da ponovno izgrade zemlju svojih otaca, prepotentni. Svaki haluc — naglašujem, da nepoznajem nikakove razlike — snažan je i pun volje za rad, jer je pripravan, da za obnovu narodne domaje sve žrtvuje. S ovim izvršnim ljudskim materijalom i potrebitim kapitalom sigurno će da pobijedi naša stvar.

ga, što razumijemo pod aktualnim razvojem, porast imigracije, porast pučanstva.

Kupovanje novih zemljišta znači za prvu godinu potrebu namještenja novih stručnih radnika, te radnika za obični rad, za pripremu novog zemljišta za nove naseobine u Palestini. U narednoj godini moći će se ovi radnici i novi useljenici naseliti na kultiviranom zemljištu, stvoriti nove naseobine. Gradnja kuća zaposlit će stotine ruku. Komercijalni zajmovi dat će mogućnost stotinama Židova srednje klase, kojima je uspjelo da spase svoj život iz ruina istoka, ali nemaju dovoljno novaca, da postaju samostalni u Erec Jisraelu. Industrijalni zajmovi dat će istu mogućnost hiljadama židovskih obrtnika, koji su pripravnici da ostave Poljsku i Galiciju i da prenesu u Erec Jisrael ne samo svoju struku, svoj alat, već i nešto novaca, ako bi im se tamo padijelio malen zajam. Agrikulturni zajmovi dat će mnogim obiteljima mogućnost za individualne naseobine, te već sam početak poduzeća, koja stoje u savezu s planom o iskorišćivanju snage vode pribavit će velikom broju radnika, tehničara i inženira zarade. Svi ti počeci donose sobom napredak. Ne samo za nove useljenike, već zato, jer se stvara nov život, nova središta za izmjenu robe i produkcije. To uvijek daje novog poticaja razvitku i svaki imigrant od danas pripravit će mogućnosti za tri ili pet od sutra. No sve to zavisi o uspjehu ili neuspjehu Keren Hajesod-akcije, i to baš o onom dijelu, koji je mnogo veći no redoviti budžet. To mora da uvidi svaki prijatelj Erec Jisraela. Ako dakle pokrijemo redoviti budžet, nijesmo još ništa učinili za povećanje našega pučanstva u Erec Jisraelu. Ako namaknete redoviti budžet, učinili ste mnogo za naše naseobine, koje već postoje, ali niste ništa učinili za one mase, koje stoje pred vratima Erec Jisraela i to u času, kad ih Erec Jisrael najviše treba. To su one dvije trećine budžeta, koje služe za imigraciju, porast i ojačanje našega jišuva. To je tek pravo ojačanje našega jišuva, pravi korak stvaranju jevrejskog majoriteta u zemlji. Proračunato je, da, ako na vrijeme dobijemo potrebni budžet, t. j. ako ćemo moći u jednoj godini potrošiti u Erec Jisraelu 6 milijuna dolara, imat ćemo mogućnost, da dovedemo u zemlju u godini 1922. 25 do 30 hiljada radnika, a još veći broj u narednoj godini. Sadašnje židovsko pučanstvo Palestine broji 80.000 duša t. j. 12% cjelokupnog pučanstva. Ako ćemo namaknuti cijeli budžet za 1922./23., tad će u januaru 1924. biti u Erec Jisraelu 140 hiljada Židova, t. j. 20% pučanstva, najveći postotak, koji su Židovi imali u zemlji, otkad su iz nje prognani. Jasno je, da će to opet učvrstiti našu političku poziciju i pozicije naših kolonija, buditi će novi optimizam u srcima Židova u galutu, podizat će našu čast i naš financijski kredit u cijelom svijetu. Ali sve to stoji i pada s budžetom, potpunim budžetom!

Drukčije govore pesimiste. Oni pitaju, čemu skupljate budžet za dvije godine? Zar nije dosta da ove godine sakupite budžet za 1922., a 1923. da počnete novu akciju? Ne, to nije dovoljno. Da to shvatite, moram da vas podsjetim na pravi smisao, na jedini cilj Keren Hajesod-ideala. Londonska konferencija u julu 1920., koja je zaključila osnutak Keren

Hajesoda, nije time htjela, da stvori novi izvor za pokrivanje naših godišnjih budžeta. Keren Hajesod je fond od 100.000.000 dolara, osnovni fond neizmjerne veličine. Ideja je Keren Hajesoda, da stvori veliki, snažni financijski instrument, koji bi imao da bude glavni faktor za ekonomski razvoj Erec Jisrael Keren Hajesod mora postati onaj faktor, koji će nam omogućiti, da uplivišemo na razvitak zemlje na način, koji će pogodovati židovskoj kolonizaciji. On treba da nam daje mogućnosti za gradnju luka, željeznica, za sve javne radove u Erec Jisraelu, da možemo svagdje mnogo investirati i da budemo svagdje prvi. Osim toga je zadaća Keren Hajesoda, da pokrije redoviti budžet, no to je samo mali detalj. Prinuzdeni smo, da sve uradimo i da sve svoje sile za sada posvetimo ovom malom detalju, a da ni za korak ne dodjemo bliže glavnom cilju, naime stvaranju stalnih financijskih institucija za židovsku kolonizaciju. Jasno je, da je sakupljanje tog neizmjernog osnovnog fonda od 100 milijuna dolara i više neizmjereno teška zadaća, koja iziskuje vanredne metode. Ne može da se s njime postupa kao nuzgrednom stvari u dosadnim stankama svakidnevne jagme. Rad za ovaj fond mora da ima karakter velike bure, mora da se odlikuje osobitom privrženošću i intenzivitetom. Treba niz mjeseci za sistematsku organizaciju i propagandu u cijelom židovskom svijetu. A da sve to provedemo, ne smijemo da imademo budžetarnih briga.

Povremeni rad mora da se izvrši, da smo u slijedećoj periodu slobodni za velika nastojanja, koja nas čekaju.

To mora da shvati svaki saradnik Keren Hajesoda u Americi, — ne, svaki Židov, jer svaki Židov mora da je u svom krugu saradnik Keren Hajesoda. Nije to nikakova kaprica, nikakova propagandistička šablona, neumoljiva je to logika situacije, koja nam odredjuje minimum za jednu godinu, a svaki bi neuspjeh bio propast našega djela.

Konačno još jedna riječ. Naša delegacija sastoji se iz pet članova, te je posjetila sve važnije židovske centre u zemlji. Naš je dojam i čvrsto uvjerenje, da se u Americi može ne samo namaknuti određeni minimum, već kud i kamo više, ako će naši prijatelji učiniti svoju dužnost. Znamo, da se još mnogi drže postrance, da još uvijek postoje različna mišljenja, no uvjereni smo, da je pretežita većina Židova u Americi pripravna, da daje za Keren Hajesod. Lokalni saradnici Keren Hajesoda treba sada da stupe u dodir sa židovskim masama, da pokucaju na svaka židovska vrata.

To je jedina tajna našega uspjeha.

Bombaški atentat u Budimpešti

Početkom prošle nedjelje eksplodirala je u klubu liberalaca Erzsebetvarosa u Budimpešti bomba podmetnuta od »Madžara, koji se bude«. Ovaj klub sastoji — ta kako bi i bilo drukčije u današnjoj Madžarskoj? — gotovo samo od Židova.

Židovskim vodjama madžarskih liberalaca, židovskim članovima kluba bila je namijenjena bomba, kojoj je šest Židova palo žrtvom.

Prasak bombe nije se dao zatajiti, a

Budimpešta nije Horgovanska šuma, u čijoj su dubini zastrte očima inostranstva, visjele žrtve najpodlijih zvijeri, žrtve, kojima je šuštanje lišća pjevalo opijelo. Dok su valovi Dunava izbacivale lješine židovskih žrtava, šum je tih valova uspaljivao savjest hrišćanske Madžarske. A sami Židovi? Oni su stupali u redove legitimista i htjeli, možda od bezumna straha, sebi sugerirati, da i u Madžarskoj krči sebi put civilizacija.

Trebao je zagrmnuti prasak jedne bombe, koji se nije mogao zabašuriti, e da se oglasi evandjeoska ljubav iz himbenih ustiju onih Apponya i Prohaska, koji su intelektualni začetnici pogroma. Da se ne bi reklo, te mi po svojoj židovskoj solidarnosti pristrano gledamo stvar — a ko bi bio tolik cinik, te bi se drznuo to reći? — mi ćemo ovime svršiti svoja razmatranja i dati riječ doista slobodnim Madžarima oko Oskara Jászi-a, koji u svome listu »Bécsi Magyar Ujság« ovako pišu:

»U petak u podne crnilo se rakoskeretsursko izraelitsko groblje od tisuća ljudi. Pogrebima velikih bankovnih vodja, opće poznatih židovskih ličnosti nije redovno pribivala ni desetina one svjetine, koliko ih danas došlo, da oda zadnju poštu onoj šestorici erzsebetvaroških gradjana, koje je na sramotan način usmrtila ubilačka bomba onih, što se bude. Budimpeštanske su radnje bile zatvorene, u fabrikama zastao je rad četvrt sata: ovaj pogreb nije bio očitovanje jedne tek žalosti, već glasni protest čestitoga madžarstva protiv zločina bijeloga terora, koji ne preza ni pred čime Podli zločin onih, koji se bude pogodio je baš one krugove, koji su od pred više no godinu dana voljeli vjerovati i zazivati vjeru u drugih, da u Madžarskoj nema bijeloga terora. Onih šest lesova poučilo ih je, da ga ima. I k ovih šest lesova došao je u Evropi najpoznatiji i najvažniji — možda jedini uvaženi — predstavnik madžarskog političkog života, grof Albert Apponyi, te je za svoje godine i s obzirom na svoj temperamenat neobičnom žestinom žigosao onaj poredak, koji omogućuje, trpi i podupire ovakove zločine. Do srži svoga bića klerikalni učenik kalksburgskih jezuita izrekao je nad neukrašenim crnim lesovima židovskih žrtava žalobni govor, a iz njegovih riječi mogli su Bethleni, Gömbösi i dželati razabrati, da ih osudjuje jednodušno gnjušanje evropskoga javnoga mišljenja. Ali mogli su razabrati i oportunistički peštanski Židovi, da iz kukavštine, prisile ili zato, što nekolicinu od njih još nijesu zatrli ni izagnali iz dubina madžarske močvare pobiješnjeli zlotvori, ne moraju pod svaku cijenu poricati bijeli teror, ne moraju se predati azijatskom horthizmu. Albert Apponyi doviknuo im je priznanja vrijednom odvažnošću, mladačkim uzbuđenjem, da ima bijeli teror i da ne će prestati dotle, dok budu Horthy i njegovi betyari sjedjeli na šiji madžarskoga naroda, a u madžarskom narodu na šiji pokornih Židova. Apponyieva pouka možda će uspraviti pretjerano gipku hrptenjaču onih Židova, koji su ostali na životu.«

Na ovom pogrebu govorila su dva peštanska nadrabina, koji su se natjecali — u oči jednog užasnog zločina počinjenog po ljudima, koji uživaju osobitu zašti-

tu zvanične Madžarske — da dadu izraza svome patriotizmu i lojalnosti prema onima, u čijim je rukama danas vlast u Madžarskoj.

Odviše gipka hrptenjača nije se uspravila . . .

Židovi i Arapi

Piše J. Ramsay Macdonald.

Nigdje se ne može tako dobro proučiti vječni konflikt između starih i mladih, između novoga vina i starih boca, no u ovim predjelima. U Egiptu ukazuje se on u staroj formi, da šticeci traže slobodu od tutora; u Palestini pak potiče od borbe između dviju civilizacija, koje su se sukobile uslijed imigracije. Na kosturu judaizma procvao je cionizam, a mnogi su se Židovi ponovno priklonili Cijonu. S takvim sam ljudima govorio u ovdašnjim logorima useljenika (na pjeskovitoj obali Jafe); u Jeruzolimu, gdje čekaju na zaradu ili na drugom kojem mjestu i kod raznih odbora useljenika; u šatorima na visovima Gilboa, gdje grade zemaljske ceste i mostove preko Jordana.

Jednog popodneva, kad sam prošao dolinom Ezdraelona, sreo sam nedaleko mjesta, gdje je Saul bio svoju zadnju bitku i podlegao Filistejcima, seoska kola i na njima se odvezoh po izrovanoj cesti oko dvije milje do jednog od onih novih židovskih logora u Nurisu, na sjevernim obroncima gorja Gilboa. Njihovi su šatori smješteni tik vrela, na kojem je, kako predaja kaže, Gideon obrazovao svoju vojsku od 300 ljudi, koji su »svojim jezicima lizali vodu poput pasa«. I ako su gotovo svi ljudi bili zaposleni na polju, ipak se čuo u kovačnici zvuk nakovnja. U radionici tesara radile su pile i blanje, i dok sam kroz otvorena vrata promatrao rad zubotehničara, čuo sam zveket tava i lonaca.

Komuna sastoji od 150 osoba, koje su kao članovi palestinskog radničkog odjela bile zaposlene kroz 12 mjeseca kod gradnje cesta. Naselili su se na velikoj, dijelom močvarnoj još sasvim nekultiviranoj površini između željeznice i obronka gore. Tu su zasadili 14 hiljada eukalip-tus drveća u 60 raznih vrsta, 4 hiljade pinija, 500 čempresa, 10.000 maslina; osim toga zasadili su voćnjake, te uredili vinograde, nasade duhana i narandža. Podignuli su zabrane za uzgoj bilina i mladica, prekapaju zemljište i priredjuju ga za nasad. Uvjereni su, da stvaraju temelje za novi Cijon.

Zemljište je vlasništvo Židovskog narodnog fonda i ne smije nikada da predje u privatni posjed. Razne korporacije predujmljuju potrebna kapitalija, dok komuna vrši rad. Većina njezinih članova bili su u ovoj ili onoj zemlji socijaliste, te su konačno postali umorni od ispraznih govora o »klasnoj borbi« i sličnim stvarima. (To u Palestini nije nikakovo sporno pitanje.) Otklanjaju boljševizam, jer hoće nešto da stvore. Drugim riječima, ovdje vidimo treću knjigu Mojsijevu i nauke proroka u vezi sa zapadnim socijalizmom na djelu, koje ne vrše političari i revolucionarci, već vjernici. Mnogi su se smješkali, kad sam ih pitao, da li će prije graditi sinagogu, a zatim tek školu. Ali kad sam sjedio na vrelu, gdje je Hrist govorio sa Samarićankom, mo-

rao sam ih se sjetiti. Naravno, da uslijed toga nastaju mnoge poteškoće. Stari Jevrej i arapski bogataši ignorišu ovu struju svježeg lahora.

U židovstvu još uvijek postoji sinhedrion i farizej, dok je arapski magnat naravski ožalošćen. Bogati Arapin sniva o svomu vlastitomu kraljevstvu, a ja se bojim, da Židov u svome oduševljenju nije uvijek bio odviše taktičan. Položaj je u glavnome delikatan, jer se nakupilo dosta raspršivog materijala.

Arapski seljak, arapski radnik, malo bi dali povoda uznemirivanju, kad bi ih pustili da rade po svojoj volji. Arapskom seljaku doskora će u sto stvari pomoći useljenici; stanovnici grada Nablusa traže, da onamo dodje jedan židovski liječnik za ženske bolesti, ali gradsko zastupstvo nije mu još podijelilo prava boravka. Radnici dobivaju, šim dodju u kontakt sa židovskim radom, veće nadnice, jer Židov, koji radi za novi Erec Israel, koji ima da ostvari proroštva i da dokrajči jade njegova naroda, — taj Židov zna, da je arapski način života više no čedan.

Konkurencija nisko plaćenog arapskog rada tako je odlučna kod gradnja cesta, željeznica i kuća, da se fondovi cionističke organizacije moraju povisiti u svrhu nadopunjenja židovskih radničkih nadnica. U drugim slučajevima mora da se gubici iz kontrakta židovskih radnika, čiji uvjeti ne udovoljavaju životnim uvjetima Židova, nadoknade. Na sreću je pomirljivi elemenat isto tako agilan, kao i protivna strana. U mjestima, kao što je primjerice Tiberias, postoje komiteji, u kojima muhamedanci, hrišćani i Židovi složno rade, a škole i druge ustanove nastoje da podupiru zbliženje raznih slojeva pučanstva.

Svaki od nas ima neku simpatiju za arapske nacionaliste, kojima je, i ako samo prolazno, bilo dopušteno, da sebi dčaraju veliko kraljevstvo, u kojemu bi bila priključena i Palestina. Ali u toj zemlji ima nešto, što je veće od sviju plana. Prošao sam zemlju od Dana do Bersebe i svakim mi je danom to bivalo jasnijim. Možemo da budemo odgojeni u židovskoj ili hrišćanskoj tradiciji: to je ipak Sveta zemlja, koja se objavljuje kao idol u zagasitom svijetlu svetišta i svakome se čini kao domovina od mnogih generacija. Nijedna moć svijeta ne može da oduzme toj zemlji magičku privlačivu snagu, kojom ona djeluje na svoj narod. Vidio sam preostatke toga naroda, kako mole svoje molitve kod Kotel Maaravia, kako cjelivaju kamene razvaline i pale svoje plamsajuće svijeće nade i viere. Vidio sam bezbrojne grobove u dolini Josafata, u kojoj počivaju čete toga izabranoga naroda, koje su iz sviju zemalja došle onamo, da dočekaju zadnji sud (koji će prema vjerovanju ondje biti održan). Vidio sam žive, mlade vjernike, koji kultiviraju puste krajeve i ukrašavaju zemlju, kao što ljubavnik kiti darovima svoju zaručnicu. Sve to jasno dokazuje, da u srcu židovstva postoji ljubav i da u čudi Židova djeluje čeznuće, koje će prosljeđiti preko svih zapreka i kroz dugi niz generacija, dok ne će biti ispunjena proročanstva njegovih starih učitelja i njegova vlastita srca.

Gospodarski razvitak Palestine

Prije kratkog vremena objelodanjeno je službeno izvješće palestinske vlade o ekonomskom i trgovačkom razvitku Palestine u prošloj godini. Činjenice i brojke u ovom izvješću dokazuju nam, da se proces razvoja na polju industrije u Palestini nalazi u najboljem toku. Naravno da je uslijed općih nepovoljnih ekonomskih uvjeta u cijelome svijetu ovaj proces nešto sporiji. Kraj svega toga ustanovljuje i ovaj izvješt, da je, i ako je pritisak svjetskog tržišta ostavio duboke tragove u Palestini, njegovo djelovanje ipak manje bilo u Palestini, no u drugim industrijalnim zemljama.

Iz brojki, koje su navedene u izvješću, razabiremo, da je izvoz bio mnogo manji, no uvoz. Tako je uvoz u god. 1920. iznosio 191.060 engl. funti, a izvoz u isto doba 773.443 engl. funta, dok je u godini 1922. iznosio import 5.210.633, a eksport 771.701 engl. funti. Uspoređujemo li prevagu uvoza prema izvozu, vidjet ćemo, da se povećava pasivna bilanca od 3.417.617 na 4.444.932 engl. funti. Istu tendenciju opažamo i u ovoj godini. Import narasao je u prvom polugodištu na 7 milijuna funti, a eksport povećao se za 58.348 engl. funti, tako da je uvoz ove godine kud i kamo pretežitiji prema uvozu prošle godine. Palestina za sada još uvijek premalo producira robe za strane zemlje, i mora stoga da mnogo uvažava inozemstva. Take dugo, dok će ostati neiskorišćena naravna blaga zemlje, morat će uvijek da u znatnoj mjeri nadmašuje uvoz eksport. Iz inozemstva uvažava se među ostalim ulje, šećer, brašno, petrolej, željezo, čelik, riža, tekstilna roba, cigarete i strojevi. S vremenom producirat će se neki od tih artikla u samoj zemlji, tako da će se import te robe smanjiti. Već danas imamo u zemlji cijeli niz poduzeća, koja vrlo povoljno rade, ali će još trajati dulje vremena, dok će ova poduzeća biti tako daleko, da će moći doprinijeti smanjenju uvoza.

Pa ipak kraj te velike pasivne bilance nije gospodarski položaj u Palestini tako rdjav, kao što bi to u prvi čas mislili. Slaba bilanca pokriva se s novcem, koji dolazi u zemlju s raznih izvora i to: a) reeksport importirane robe u Siriju i obližnje zemlje, b) novčani doprinosi cionističkih komisija i raznih vjerskih i pomoćnih društava, c) okupacione armije, d) razni novci, koji dolaze u zemlju iz inozemstva i po turistima. Uslijed tih vrela priloda je gospodarski položaj u Palestini normalan, a valuta stabilna.

Većina importirane robe, od prilike 30%, dolazi iz Engleske. Egipat stoji na drugom mjestu, a zatim slijede Amerika i Indija. Zadnjih mjeseci znatno se povećao import njemačke robe, koji je iznosio 140.399 engl. funti. Oficijelni izvještaj ustanovljuje, da je gospodarski razvoj Palestine danas mnogo bolji no prije rata, i da tuzemna industrija nastoji, da u samoj zemlji producira najpotrebitije stvari za svakidani život, za domaće kućanstvo i za susjedne zemlje.

Naročito se u zadnje vrijeme razvila gradjevna industrija. U samoj Jafi dovršeno je u prošloj godini 140 novogradnja, a još mnogo veći broj je započeo.

U zadnje vrijeme osnovan je i cijeli niz poduzeća na polju građevne industrije, tako tvornica opeka »Silikat« u Jafi i tvornica cementa u Hajfi. U Palestini treba naročito drva, stakla i drugih građevnih potrepština, koje se sve moraju uvažati iz inozemstva. U zadnje doba osnovano je više tkaonica, tvornica ulja, mlinova i industrija za konfekciju.

Izvjешće nadalje ustanovljuje, da je agrikultura još slabo razvijena i da je tek četvrti dio zemljišta, koje se daje kultivirati, obradjeno. Iz izvješća se nadalje razabire, da je Palestina za danas još preslabo napućena. Ako će se razviti agrikultura, tad Palestina ne bi trebala uvoza žita i drugih životnih namirnica, već bi mogla i sama izvažati velike kvantume žita.

Palestinski eksport sastoji većinom u narančama, sapunu i vinu. U godini 1919./20. odaslano je iz Palestine 647.000 sanduka naranča u vrijednosti od 162.000 engl. funti, a u godini 1920.-21. 830.959 sanduka naranča u vrijednosti od preko 200.000 engl. funti. U isto doba smanjio se izvoz sapuna i vina. Razlog tomu je taj, što je Palestina prije rata najviše eksportirala vino u Ameriku, a sada nakon uvođenja zakona o zabrani prodaje alkohola, eksport je znatno trpio.

Najviše se izvažava u Egipat, koji resorbira 70% cijeloga izvoza. Naravno je, da Egipat ne potroši sve te zalihe, nego ih šalje dalje u inozemstvo. Iz izvješća jasno proizlazi, da palestinska vlada svim sredstvima nastoji, da proširi i uveća trgovačke odnose s Erec Jisraela s drugim zemljama. Broj tvrtki u Palestini je danas još malen, ali se svakim danom povećaje. Tako je primjerice u godini 1919./20. registrovano jedno 300 društava. Ne treba tek posebno istaknuti, da su većina poduzetnika Židovi. U izvješću naročito se ističe rad židovskih industrijalnih grupa na polju građevne industrije i svega što je s time u vezi, kao i na polju tekstilne industrije. U vezi sa agrikulturnom industrijom posvetilo se mnogo pažnje društvu »Šemen«, koje sada gradi s kapitalom od 250.000 funti tvornicu ulja u Hajfi.

Izvjешće sadržaje još mnogo interesantnih podataka, pa ćemo o tom izvještiti u drugom članku.

Keren Hajesod

Keren Hajesodska konferencija u porajnskoj zemlji. U Kölnu održala se dne 2. aprila velika kotarska konferencija njemačkog Keren Hajesoda. Pozivu predsjednika odazvali su se zastupnici od 50 općina, pa taj veliki broj učesnika dokazuje jaki interes njemačkih Židova na obnovi Palestine. Vijećanja u Kölnu započela su raznim konferencijama, čija je glavna svrha bila organizatorno sjedinjenje Židova unutar glavnih njemačkih provincija. Toku ove prve konferencije pripisalo se veliko znamenovanje, pa je predsjednik Keren Hajesoda za Njemačku, gosp. direktor Oskar Wassermann, došao u Köln, da lično vodi rasprave. Osim navedenih općinskih zastupnika, došli su odlični članovi loža i drugih židovskih udruženja. Dir. Wassermann je nakon pozdrava prikazao važnost Keren Hajesoda. Svijet danas traži, da židovstvo pokaže svoje produktivne sposobnosti za

dobro zemlje i njezinog pučanstva. Sa dašnji čas nije za diskusije, već za produktivnu suradnju svih Židova, kojima je do očuvanja židovske časti. U ime židovske općine u Kölnu pozdravio je predsjednik općine, Blumenau, članove berlinskog prezidija Keren Hajesoda. Odmah iza toga otvorena je debata, u kojoj su učestvovali među ostalim: nadrabin Altmann (Trier), pravni savjetnik Cahen (Köln), rabin dr. Cohn (Bonn), rabin Rosenthal (Köln), odvjetnik dr. Apfel (Berlin), odvjetnik Rosenblüth (Berlin). Konferencija primila je jednodušno rezoluciju, u kojoj pozdravlja osnutak Keren Hajesoda i pozivlje Židove u Porajnskoj i Westfalskoj na aktivnu suradnju.

Nakon konferencije održan je u kući poznatog tvorničara Rollmanna dogovor s najuglednijim Židovima Kölna. Prisutni osnovali su posebni komitej Keren Hajesoda za Köln i izabrali pravnog savjetnika Cahena predsjednikom.

Keren Hajesod u Južnoj Americi. Iz Buenos Airesa javljaju, da je dr. Wilensky, zastupnik direktorija Keren Hajesoda, započeo rad u cijeloj Argentini sa vrlo dobrim uspjehom, premda je ekonomski položaj zemlje mnogo trpio uslijed nepovoljne žetve. Rad zastupnika sastoji u glavnome, da ubire iznose potpisane u godini 1921, i da stvori čvrstu organizaciju Keren Hajesoda. Argentinski Židovi vrlo revno podupiru ova nastojanja, tako da se očekuju vrlo povoljni rezultati. Najugledniji list u zemlji »Nacion« donio je opširan članak dra. Willenskoga o obnovi Palestine po maaseru, te time doprinio uspjehu Keren Hajesoda. Prije no što je došao u Argentinu, boravio je dr. Wilensky u Braziliji i Chileu, gdje je novinstvo također pokazalo veliki interes za Keren Hajesod.

Uspjeh Keren Hajesoda u Americi. Povodom dineja, koji je održao »Klub tisuću dolara za Keren Hajesod«, a kojemu su prisustvovali Mr. Untermeier, Louis Marshall, Adolf Levison, G. Jifferson, Seligmann i mnogi drugi necijonisti, sakupljeno je 150 000 dolara za Keren Hajesod. Svaki član kluba doprinio je najmanje 1000 dolara.

Nastavak akcije u Americi. Pripreme velikih kampanja u Chicagu i New-Yorku stoje neposredno pred svojim zaključkom. Akcija za pomoćno djelo, koje upravo vodi Joint Distribution Committee, i goleme pripreme radnje za Keren Hajesod-Kampanju u Chicagu i New-Yorku ponukale su gotovo sve vodeće ličnosti, da se upute u Chicago ili u New-York. U Chicagu započele su pripreme radnje 15. marta, kad su Sokolow, Patterson i Goldstein prispjeli u grad. I profesor Warburg se očekuje. Iste večeri održan je veliki meeting, na kojem su govorili članovi delegacije i Peter J. Schweitzer iz Newyorka. Očekuje se vrlo veliki uspjeh rada u Chicagu. Prispio je dopis Weizmanna, u kojem veli: »Nadamo se skorom riješenju važnih pitanja u pogledu Palestine. U ovom času može se samo reći, da se nebo vedri, te da izgled, u kolikoh se nas tiče, biva opet povoljan. Sir Herbert Samuel izjavio je oficijelno, da je broj židovskih useljenika, kojima se može dozvoliti ulazak u zemlju, zavisao od sredstava, koja imamo za djelo izgradnje. Može se sa sigurnosti reći, da je uspjeh, ako je novac na raspolo-

ganju, u izgledu, te da ćemo još za naših dana vidjeti Palestinu ponovno uspostavljenu«. I od Untermayera prispio je dopis, u kojem je opomenuo židovstvo Chicaga, da pokaže djelo, iz kojega neka govori razbor i oduševljenje, te koje će dati primjer prave požrtvovnosti. Veliki čini Chicaga za pomoćno djelo, djelovali su povoljno. Nađa se, da će i sa akcijom za Keren Hajesod isto tako biti.

Posao u Newyorku, kojim upravlja Judge Tannenbaum, započeo je nalogom, da se 5000 dobrovoljnih sila stavi na raspolaganje. Sve organizacije Mizrahi, Paole-Cijon, Ceire-Cijon i Sons of Cijon upravili su odgovarajući apel na svoje članove. Sa istoka Newyorka stiglo je već oko 500 dobrovoljnih prijava. Komitej žena postigao je prijavu nekih 1000 pomagačica. U pripravi je niz velikih meetinga u svim dijelovima Newyorka. Dne 14. marta održana je sjednica sa židovskim novinarima, koji se svi obvezaše, da će staviti svoja glasila u službu ove akcije. Dne 15. marta održana je pod upravom poznatog vodje mizrahista Meyer Berlin sjednica sa rabinima i propovjednicima Newyorka, koji preuzeše obvezu, da propovjedaju u svojim sinagogama za Keren Hajesod, te da se stavljaju na raspolaganje kao govornici za kampanju. Među ovim rabinima nalazi se veliki broj ortodoksa.

Iz ostalih gradova pridolaze stalno veće svote. Ukupni primitak 17. marta zaključenog tjedna bijaše 32.623 dolara, sljedećeg tjedna iznašao je primitak okruglo 35.000 dolara. Svote su vrlo velike, ako se uzme u obzir, da je istodobno postignut vrhunac sakupljanja za relifni fond, te da se je glavni rad koncentrirao na pripravama u Newyorku i Chicagu.

Primjer jednog američanskog grada. Kad je došla evropejska delegacija Keren Hajesoda u Ameriku, podastrt je, kako je poznato, prije početka samoga rada jasan plan za propagandu, te je svakom američanskom gradu namijenjena određena zadaća za rad oko Keren Hajesoda. Tako je trebao grad Portland u državi Oregon da nasmogne 25.000 dolara. Početkom mjeseca marta posjetili su Nahum Sokolov, profesor Warburg i Colonel Patterson grad, e da lično apeliraju na Židove. Dobra stvar, za koju su ovi velikani govorili, uplivila je na židovske stranke Portlanda tako snažno, da su se brzo ujedinili, te već za dva dana nasmogli zahtjevani iznos. Ovaj uspjeh ipak nije sklonio općinu, da obustavi svoja nastojanja, već je općina odlučila, da nastavi energično svoje djelovanje za Keren Hajesod, te da nasmogne još jedamput 25.000 dolara. Židovi Portlanda hoće da daju na ovaj način drugim židovskim gradovima primjer uzornog palestinskog rada.

Kampanja za Keren Hajesod u Londonu. Uprava Keren Hajesoda pripravlja veliku kampanju u Londonu. Mnogobrojni distriktni komiteji, koji su ponovno osnovani, održali su već konferencije. Rabini sudjelovali su s naročitim zanosom. Sredinom mjeseca marta sastadoše se zastupnici 25 hramova londonjskog istoka, kako bi se posavjetovali glede načina njihove saradnje. Skupština je jednoglasno zaključila, da radi za vrijeme

pesah blagdana za Keren Hajesod. Zadnjih nedjelja priredjeno je u britskom glavnom gradu više koncerata za palestinske useljenike i djecu. Jedan od ovih koncerata održan je u Alhambra-kazalištu pod protektoratom najvidjenijih kršćanskih i židovskih ličnosti. Među protektore spadali su: Lloyd George, Viscount Curzon, Churchill, sir Alfred Mond, Lord Robert Cecil, Lord Riddell i Lord Wedrdale. Ovaj koncert priredila je Internacionalna cionistička organizacija žena.

Uspjesi Keren Hajesoda u Indiji. Dr. Uriel Bension, koji se nalazi po nalogu direktorijuma Keren Hajesoda u Londonu na turneji po Indiji, prinuđen je u Adenu s velikim oduševljenjem. Pred nastavkom puta u Indiju upisano je po židovskoj općini ovoga grada 6000 funti sterlinga. U gradovima Bombay i Kalkuta očekuju dra. Bensiona izvanredni uspjesi, pošto su tamo nastavani Židovi osobito odani obnovnom djelu.

Palestinske brošure njemačkog Keren Hajesoda. Centrala njemačkog Keren Hajesoda izdala je dotjerani niz brošura, koje imaju zadaću, da šire u svim židovskim krugovima spoznaju za do sada postignuti palestinski rad i za onaj, koji će se još postići. Zbirka obuhvaća već jedno 8 svezaka, te daje u svojoj cjelini potpuni pregled o potrebama i mogućnostima razvitka obnovnih ciljeva. Svaki svezak se odnosi na jedno naročito polje, koje je po stručnjacima pretresano. Piscima ovih knjiga bijaše prije svega do toga, da stvore popularnu lektiru. Ko ispita brošure s ovog stajališta, naći će, da se ovdje može mirno govoriti o publicističkom osvojenju Palestine za židovsku porodicu. Pojedini svesci nose slijedeće naslove: Sanitarne zadaće kod izgradnje Palestine; Zadaće šumskog gospodarstva u Palestini; Poljodjelska kolonizacija u Palestini; Židovsko školstvo u Palestini; Vodene snage Palestine; Keren Hajesod i stanbeno pitanje u Palestini; Bankovni program Keren Hajesoda; Što je Keren Hajesod?

Iz židovskog svijeta

Šalom Aš u Londonu. Govor o američkom židovstvu. Istočno-židovski pjesnik Šalom Aš, koji boravi i djeluje kako je poznato, već desetak godina u Americi, nalazi se na putu po Evropi, te sada boravi u Londonu. Pjesnik, koji je dočekan velikim ovacijama, držao je velebno kulturno-političko predavanje. Govorio je o toku židovske povijesti, o njenom jakom ritmu i njenoj logici, o duševnim centrima, koje je židovstvo stvorilo iza rasula u Španiji, zatim u Holandiji, poslije u Poljskoj, te konačno u Rusiji zadivljujućom snagom, te se zatim pozabavio sa veličanstvenim razvitkom američkog židovstva, koje sada broji 3 i pol milijuna duša.

Nakon velikog pokreta za useljivanje, koji je započeo 1880., postojala je opasnost, da će se židovski radnik spustiti do nemišaoog stroja. Moris Rosenfeld potužio se je u svojim krvavim proletarskim pjesmama na ovo obeščašćenje (lišenje dostojanstva). Ali židovski slobodni mislioci spasili situaciju. Oni su stvorili za ova dva milijuna židovskih rad-

nika opstanak, doličan čovjeka. Ova židovska radnička masa Amerike danas je ponos židovskog naroda. Židovske mase u Americi prisilile su i imućnije sunarodnjake, da potpomognu židovske žrtve rata istočne i srednje Evrope. I ljubav židovskog naroda u Americi oduševljena je za izgradnju palestinske domaje.

Završio je riječima: »Amerikanac nije tjesnogrudni strančar. U času, kad se uvjeri židovsko radništvo Amerike, da je dana mogućnost izgradnje židovske domaje u Palestini, ustat će kao jedan muž, da sudjeluje kod obnovnog djela.

Peticija u parlamentu Massachusettsa. Javlja se iz Newyorka: U zakonodavnom tijelu države Massachusetts podastro je zastupnik Silbert iz Bostona peticiju, potpisanu od emeritiranog predsjednika Harwordskog sveučilišta, prof. Charles Eliota i generalnog odvjetnika Weston Alen i drugova, u kojoj se zahtjeva, da se preduzmu koraci za pobranje ratifikacije palestinskog mandata. Traži se, da se Amerika, kao već često, i u ovom slučaju založi »u korist nastojanja jedne male nacije, da ponovno dobi svoju domaju«.

Otpuštanje židovskih sveučilišnih profesora u Mađarskoj. Osim prof. Berkesa otpušteni su još profesori dr. Bernhard Aleksander i dr. Geza Kevesz iz službe na sveučilištu u Budimpešti. Prof. Alexander, koji boravi u Švicarskoj upravio je na ministra prosvjete Vasza protestni dopis, u kojem se poziva na svoje učiteljsko djelovanje, koje je trajalo čitavo jedno pokoljenje, te moli, da se ponovno provede istraga o njegovom slučaju. Ministar prosvjete Vasz odlučio se zatim, da dodijeli profesoru Aleandru jedan dio penzije, ali njegovo otpuštenje definitivno je potvrđeno.

Glad među Židovima na Krimu. Gospodin Beilenson, delegat židovske organizacije na Krimu, prispio je upravo u Carigrad, te je izjavio dopisniku J. C. B. slijedeće: Glad među Židovima na Krimu dosegla je svoj vrhunac. Danomice umire neko 300 Židova od gladi. U Simferopolu napunjene su ulice svakog jutra sa lješinama Stanje židovskih zanatlija, koji sačinjavaju najveći dio pučanstva je najtužnije, pošto nemaju alata. Za vrijeme rata znatno se umnožio broj Židova na Krimu doseljivanjem. Gospodin Beilenson cijeni sadanje židovsko pučanstvo u ovom kraju na 100.000, te zahtjeva od židovskog svijeta, da pomogne ovom velikom židovskom naselju.

Glad u Odesi. Centralna uprava židovske svjetske pomoćne konferencije primila je brzojav zastupnika Nansenovog komiteja u Rumunjskoj, koji je pred kratko proputovao Ukrajinu, a u kojem ovaj daje slijedeću sliku o ondašnjem stanju: »Prilike židovskog pučanstva su neopisivo žalosne, život velikog dijela Židova u Odesi stavljen je na kocku, ako ne uslijedi brza pomoć. Okolica grada Odesa nalazi se u jednaki žalosnim prilikama«. Nadalje izvješćuje uprava židovske svjetske pomoćne konferencije: 15. marta dopremljen je prvi transport macota, medikamentata i druge robe preko Dnjestra; daljnji transporti, koji iznašaju vrijednost jednog milijuna franaka, bit će doskora od Trsta u Odesu dopremljeni.

Žito za židovske kolonije u južnoj Rusiji. Odjel društva Orta u Londonu primio je brzojav svojeg komiteja u Moskvi, prema kojemu žito, odaslano po »ICA«-i i pariškom društvu Ort u korist židovskih kolonija u južnoj Rusiji, već stiglo u Odesu. Daljnji transport od 400 tona žita otpremljen je iz luke u Braili na Crnom moru, te će prispjeti pravodobno u kolonije za proljetnu sjetvu.

Pomoćni rad federacije ukrajinskih Židova. Prema jednom brzojavu iz Moskve prispjeli su u Odesu i Jekaterinoslav transporti sa životnim namirnicama, koje je društvo American Relief Administration onamo otposlalo na temelju brzojavnog poticaja federacije ukrajinskih Židova u Londonu.

U svrhu promicanja akcije za otpremanje životnih namirnica za Rusiju otvorio je savez u Berlinu poslovnicu, koja će upravljati u samoj zemlji sa pomoćnim radom.

Jevrejsko narodno sveučilište u Varšavi. Jevrejska kulturna organizacija »Tarbut« otvorila je jevrejsko narodno sveučilište. Program sveučilišta za prvi semestar sadrži predavanja o državnom pravu, nauku o bibliji, povijest književnosti, filozofije, povijest židovskog narodnog pokreta, filozofiju religije i psihologju. Kao profesori djeluju: dr. Gottlieb, S. L. Gordon, poslanik u Sejmu Grünbaum, dr. J. Thon, Hillel Zeitlin, A. Kahane, prof. Schner-son i Ch. Grünberg.

30 milijuna maraka za židovske škole u Vilni. Prema jednoj vijesti iz Vilne odobrila je poljska vlada židovskim školama subvenciju u visini od 30 milijuna maraka. Istodobno veli ova vijest, da vlada namjerava da subvencionira i židovske filantropske institucije s izvanrednom novčanom pomoći. (JCB).

Židovski bjegunci u Lavovu. Iz Lavova javljaju: U zadnje vrijeme provela je lavovska policija ponovno izgone židovskih bjegunaca iz Ukrajine, te je ove nesretnike noću potjerala iz kreveta i prognala preko granice, gdje su predani sovjetskim organima. Lavovski pomoćni komitet intervenirao je kod varšavskih oblasti, pa je na intervenciju židovskog narodnog vijeća ministarstvo odredilo, da se prvi boravak dozvoljava. Lavovski vojvoda nije tu naredbu dostavio policiji, koja je dalje izgonila. Istom nakon višekratnih intervencija izdan je lavovskoj policiji brzojavna zapovijed, da smjesta provede naredbu i da obustavi izgone bjegunaca.

Židovske deputacije u Genovi. Među raznim židovskim deputacijama, koje su se uputile u Genovu, nalazi se i zastupstvo židovskih općina u Dardanelama. Ono će predati konferenciji i pojedini silama spomenspis, u kojem zahtjeva jednakost sa nemuslimanima kod konačnog sklapanja ugovora sa Turskom, obzirom na ugovorom osigurana prava i pogodnosti turskih podanika.

Iz cionističkog svijeta

Dr. Weizmann u Rimu. 27. marta prispio je Weizmann u Rim. Na kolodvoru primljen je od grand rabina, predstavnika i članova egzekutive židovske općine, te od mnogih uvažanih cionista. Ovdje će,

kao pred nekoliko dana u Francuskoj, pregovarati sa talijanskom vladom radi cionističko-političkih pitanja.

Weizmannova audijencija kod talijanskog kralja. Predsjednik svjetske cionističke organizacije dr. Hajim Weizmann primjen je od kralja Viktora Emanuela III. u audijenciju. Tokom razgovora izrazio je kralj svoj interes za pitanja, koja se tiču Palestine i ostalih židovskih stvari.

Vatikan i cionizam. Iz Rima javljaju da je prof. dr. Hajim Weizmann dne 2. aprila primljen od državnog sekretara vatikana, kardinala Gasparia. Weizmann je pratio tajnik Cionističke federacije za Italiju, dr. Dante Lates. Audijencija trajala je preko pol sata i naročito se bavilo palestinskim problemom. Kardinal je prema jednom rimskom izvješću izrazio svoje negodovanje protiv članka 14. palestinskog mandata (imenovanje komisije za sveta mjesta, i dodao, da još imade i drugih prigovora protiv teksta mandata. Vatikan, a i on lično, nikako nisu protivnici osnutka židovske narodne domaje u Palestini, dok će se zaštićivati interesi drugih vjerskih zajednica u zemlji. Weizmann je već na pitanje Milleranda izjavio, da cionisti žele sve sile posvetiti povoljnom riješenju zaštite svetih mjesta.

Djelovanje dra. Weizmanna u Italiji. Dr. Weizmann održao je sa nizom vodećih židovskih ličnosti, medju kojima se nalazilo više zastupnika, senatora i istaknutih industrijalaca, vrlo uspješne dogovore. Rezultat je tih dogovora, da je osiguran osnutak izvanstranačkog komiteja za Keren Hajesod u Italiji, u kojem će i necionisti sudjelovati. U dvosatnoj konferenciji sa zastupnicima glavnih talijanskih listova upitio ih je dr. Weizmann u sva pitanja, koja su u vezi sa cionističkim pokretom. Utisak zastupnika štampe bio je nada sve povoljan. Svi listovi bave se djelovanjem dra. Weizmanna. Dr. Weizmann konferirao je također i sa ministrom kolonija prof. Amendolom, te bivšim ministrima, senatorome Rufinijem i Di Cezarom, kao i sa vodjama katolika i tajnikom talijanske pučke stranke Don Sturzom.

Franceska i cionizam. — Interview »Tempsa« sa predsjednikom dr. Weizmannom. Povodom primanja dr. Weizmanna po predsjedniku Millerandu i ministru predsjedniku Poincareu objelodanjuje »Temps« interview sa Weizmannom o stanju i izgledima cionizma. Dr. Weizmann se poziva na internacionalno priznanje cionizma u San Remu, skorašnju ratifikaciju palestinskog mandata po Savezu Naroda, govori o cionističkom kolonizatornom djelovanju i zahtjevima Keren Hajesoda, te izrazuje očekivanje, da će realni židovski rad za dobro svih slojeva naroda odstraniti nesporazume medju Arapima. Što se tiče stajališta naprama Francuskoj, koja je sudjelovala u sporazumu San Rema, morat će cionizam zajednički poraditi sa svojim susjedima na Libanonu i u Siriji na ekonomskom političkom polju za razvitak bliskog istoka kao elemenat reda i napretka, a francuska vlada vjeruje u iskrenost cionističkih nastojanja, o čemu se je on — Weizmann — mogao uvjeriti. kod svojih razgovora sa Millerandom i Poincareom. Priznanje, na koje je kod

njih naišao, bit će čašćeno od Židova cijeloga svijeta u njenom visokom znamenovanju.

Vijećanje cionističke opozicije. Konferencija zastupnika opozicionálnih elemenata u cionizmu, sazvana od Jacobus Kanna u Haagu, imala je karakter pretkonferencije. Prava konferencija sazvat će se za kratko vrijeme u jedan zapadno-njemački grad.

Konferencija u Haagu bavila se pretežno financijskim položajem u cionizmu, te je došla do uvjerenja, da je iz razloga štednje uputno, da se broj cionističkih činovnika smanji, ali da se istodobno osigura budućnost onih, koji će ostati u službi, stvaranjem penzionog fonda za umirovljenje. Moraju se osnovati komisije za kontrolu, koji će vršiti stalnu kontrolu nad političkim, financijskim i organizacionim stvarima. Članovi ove komisije ne smiju da pripadaju nikojem drugom komiteju. Broj članova cionističke egzekutive ima se sniziti na tri.

Glede Keren Hajesoda zahtijevala je konferencija diobu u naročite fondove za škole, sanitarnu pomoć i sl. Privatna se poduzeća imadu promicati u velikom broju, ali se ne smiju voditi po samoj organizaciji. Jewish Colonial Trust i Palestine Land Development Company imali bi se voditi neodvisno od svih političkih pitanja. Moralo bi se sve poduzeti, kako bi se na neki način uspostavila saradnja sa većim židovskim organizacijama, isto kao sa necionistima, koji su na tom pitanju zainteresirani.

Mnogi članovi konferencije zahtijevali su, da se u Jewish Agency dade mjesta svim Židovima svijeta. U političkom pogledu istaknuto je, da mandat, koji je još vrlo udaljen od Herzlovih zahtjeva, mora biti proširen. Politika diaspore ima se prepustiti zemaljskim organizacijama.

S obzirom na to, što u Njemačkoj osnovana organizacija Keren Hajesoda presadjuje svoje fondove za kupnju materijalija za obnovu Palestine u Njemačkoj, zahtijevano je, da se i svim drugim zemljama dade ovo isto pravo u pogledu Keren Hajesoda.

Odlučeno je, da se imenuje specijalna komisija sa odredjenim programom cionista, koji su zastupani na ovoj konferenciji, kako bi se na temelju ovih razloga predobilo privrženike unutar cionističkih organizacija drugih zemalja.

Kako se čuje, imao bi se u tu svrhu osnovati u Holandiji biro pod upravom dra Frankensa iz Rotterdama.

Wedgwood i cionizam. Vodja engleske radničke stranke pukovnik Wedgwood u zadnje je doba češće napadnut poradi prijateljskog držanja naprama cionizmu, te mu je predbačeno, da se cionizam ne može u sklad dovesti sa krajnjim demokratskim pravcem radničke stranke. Wedgwood je odgovorio, da ga baš načela njegove stranke obvezuju, da saradjuje na ostvarenju jednog tako lijepog istorijskog opravdanog cilja, kao što je to cionizam. Wedgwood je izjavio, da se smatra prisiljen, bez obzira na svoja demokratska načela, iz pravnih razloga, da traži, da u legislativi za Palestinu, koja se ima obrazovati, ne bude većina izabrana, te da ovo stanje potraje tako dugo, dok Židovi ne stvore u Pale-

stini većinu pučanstva, te će biti na taj način zaštićeni od arapskih potjera i masakra.

Grčko-katolička crkva i cionizam. Carigradski »Reveil« objelodanjuje interview sa patriarhom Meletiosom, vrhovnom glavom grčko-katoličke crkve na Orientu. U tom interviewu iznaša isti svoje stanovište naprama židovskom pitanju uopće, a napose naprama židovskoj narodnoj domaji. On veli: »Grčko-katolička crkva ne vidi u izgradnji židovske narodne domaje u Palestini ništa, što se ne bi moglo odobriti. Što više, ona je uzela sa velikom simpatijom i zadovoljstvom na znanje ovo popravljenje nepravde, koja je nekoć nanešena židovskom narodu. Židovi i Grci bili su u prošlosti uvijek sporazumni, te su mnogo doprinijeli k svjetskoj civilizaciji. Uvjeravam Vas, da će grčko-katolička crkva susretati mladi cionistički pokret, koji želi obnovu Palestine, uvijek sa simpatijom«.

Ratifikacija palestinskog mandata. Iz Newyorka javljaju: U zadnje vrijeme započeta je akcija u Americi da se sklone američka vlada, te bi svojim uplivom pospješila ratifikaciju palestinskog mandata. Na drugom mjestu našega lista donosimo jednoglasni zaključak zakonodavnog dijela države. Massachusetts u tom pitanju. Najvažniji politički događaj zadnjih tjedna je izjava, koju je dao vodja republikanske stranke i sadašnji predsjednik komisije za inostrana djela u senatu, senator Lodge. Senator Lodge uvjeravao je cionističku delegaciju, da je pripravan upotrijebiti sav svoj upliv kod američke vlade, da čim prije ostvari konačno ustanovljenje Palestine židovskom narodnom domajom. I drugi uplivni muževi javnog života izrazili su svoje simpatije za cionističke ciljeve. Potpredsjednik američke republike Coolidge, izjavio je svoje simpatije za cionističke aspiracije, a izdavač »Independent« i predsjednik Wilsonovog fonda, Hamilton Holt, izjavio je, da ratifikacija Balfourove deklaracije i uspostava mira i reda u Svetoj Zemlji nije samo od najveće važnosti za židovski narod, već i za svakoga, komu je do reda i zakonitosti. Slično izrazile su se i druge prominentne političke ličnosti i najugledniji američki listovi u svojim uvodnicima. Spomenuti valja, da i vodja američkog reformnog židovstva, rabi Josef Silbermann, koji je još prije kratkog vremena bio žestok anticionista, sad javno sa propovijedaonice toplim riječima traži riješenje palestinskog mandata. Na svojoj zadnjoj konferenciji tražila je cionistička organizacija Amerike, najbržu ratifikaciju mandata.

Iz Palestine

Palestinsko priznanje Cionističkoj Organizaciji. Židovska skupština delegata Palestine (Asefat Hanivharim) upravlja je tokom svoje druge sesije na predsjednika Cionističke Organizacije slijedeći brzojav: »Skupština delegata palestinskih Židova izriče nakon saslušanja referata predstavnika Cionističke Egzekutive u Palestini o radu za vrijeme od kongresa u Karlovim Varima, Cionističkoj Organizaciji potpuno priznanje za njezino energično nastojanje oko promicanja židovskog kolonizatornog djela, te se nada, da će rad usprkos svih

zaprijecka napredovati i postati sve to intenzivniji«. Lurie, predsjednik skupštine delegata.

Skupština palestinsko-židovskih delegata Saveza Naroda. Povodom zadnje plenarne sjednice Asefat Hanivharim, o kojoj je već potanko izvješćeno, odlučena je, protestna rezolucija palestinskih Židova protiv ograničenja židovskog useljivanja u Palestinu. Skupština odaslala je i Savezu Naroda brzoglas, u kojem se ustanovljuje, da je židovski narod, na temelju svojih historijskih prava, priznatih od cjelokupnog kulturnog svijeta, pristupio u skladu sa Balfourovom deklaracijom k izgradnji židovske narodne domaje. U ime palestinskog židovstva izjavila je skupština, da podupire nacionalne zahtjeve cionističke organizacije, koja je jedina zastupnica židovskog naroda, te moli Savez Naroda, da potvrdi u svojoj slijedećoj sjednici palestinski mandat. Želja je židovstva, da radi zajednički sa britanskim narodom i arapskim susjedom na razvitku zemlje za dobro njenog vaskolikog pučanstva. Nadalje je skupština odaslala brzoglas Balfouru, u kojem mu se izriče zahvalnost židovskog naroda za deklaraciju, te ga se uvjerava, da će sve, što se učini za ostvarenje njegove deklaracije, uslijediti na podlozi miroljubivog i bratskog sporazuma sa cjelokupnim pučanstvom zemlje.

Sir Herbert Samuel o svojoj politici. Kod primanja predsjedništva Vaad Leumiya izjavio je Sir Herbert Samuel među ostalim: Palestina je bila i bit će želja mejega srca. Moja energija i djelovanje namijenjeni su njezinom preporodu i ostvarenju pomoću židovskog naroda.

Doček Lord Milnera. Iz Jeruzalima javljaju, da je lord Milner na cijelom svojem putu bio oduševljeno pozdravljen po židovskome pučanstvu. U Petah Tikvi pošli su mu u susret 2000 kolonista. Pozdrav bio je impozantna demonstracija. Židovsko pučanstvo nada se, da će Milnerov put biti od velike koristi za židovsku stvar. Lord Milner poznat je kao prijatelj Židova. Engleska vlada poslala ga je prije kratkoga vremena u Egipat, te su na njegov prijedlog provedene reforme u Egiptu.

Lord Milner i Arapi. Lord Milner primio je u Jafi jednu arapsku delegaciju, pred kojom je korio dosadašnje netolerantno držanje Arapa naprama Židovima. Izjavio je, da se engleska vlada kao i do sada drži čvrsto Balfourove deklaracije, te da će ovu potpuno izvesti.

Javni radovi u Palestini. Zadnjih četrnaest dana izdala je vlada više naloga za velike radove. Tako je povjerena tvrci Fischlsohn i Levontin izgradnja bolnice u Gazi. Gradsko zastupstvo Haife pozvano je, da dade na trošak vlade urediti sve ceste. Jednoj tvrci u Jafi predani su popravci svih mostova u zemlji. Na temelju tih odredaba znatno je popustila nezaposlenost u građevnom obrtu. Narednih mjeseci bit će građevna djelatnost vjerojatno vrlo živahna, tako da poduzetnici ne će možda imati dosta radnih sila.

Židovskij pioniri kolonizacije kod javnih radova u Palestini. Iz izvještaja sveopće radničke organizacije u Palestini vidi se, da su u zadnje dvije godine osim

inžinjera i tehničara sudjelovali ukupno 2500 židovskih radnika kod javnih radova, i to najviše kod cestogradnja. Između vladinog odjeljenja za javne radove i sveopće radničke organizacije sklopljeni su ugovori za rad, koji je obavljen po radničkim zadrugama na njihov vlastiti račun. Ceste, izgrađene po židovskim radnicima dosegle su već duljinu od 70 km., a željezničke pruge duljinu od 15 km.

Padanje cijena u Palestini. Prema vijestima iz Safeda pali su znatno troškovi uzdržavanja u Palestini. U trgovačkim priložima zemaljske štampe svadja se ovo padanje cijena na sveopće padanje cijena na svjetskim tržištima, a zatim i na visini cijena tako, da su cijene žitu od februara pale za 50%. Cijene povrću i ugljenu snizile su se za 10%. Palestinski koloniste misle, da će pojeftinijavanje dalje napredovati, te da se već i radne nadnice kreću prema tome. Stoga očekuju i znatno pojeftinjenje slijedeće žetve, koja će omogućiti domaćim produktima uspješnu konkurenciju naprama inozemnom žitu.

Palestinske naranče za Ameriku. Društvo »American Society for the Exportation of Fruits from Palestine«, koje je osnovano u Bostonu s kapitalom od 100 hiljada dolara, uredilo je u židovskoj koloniji Petah Tikva modernu tvornicu za eksport naranča. Ovo će društvo otvoriti u židovskoj naseobini Rehobot podružnicu, te će organizirati izvoz palestinskih naranča u Ameriku. Kapital novoga poduzeća namaknut je od jedne židovske grupe u Montrealu.

Izložba u Jeruzalimu. Na Pesah priredit će se u Jeruzalimu dvije izložbe. Vlada priredjuje obrtničku izložbu, koja ima da ilustrira historijski razvitak i sadašnje stanje umjetničkog obrta u Palestini. Udruženje židovskih umjetnika priredit će izložbu židovskih umjetničkih djela.

Iz Jugoslavije

SJEDNICA RADNOGA ODBORA

S. C. J.

Radni odbor S. C. J. održao je dne 5. o. mj. svoju redovitu sjednicu, u kojoj je iza riješenja tekućih poslova tretirao pitanje što povoljnijeg provedenja akcije za ubiranje šekela i doprinosa za zemaljsku organizaciju. U spoznaji goleme važnosti ove akcije za cionističku stvar u moralnom i materijalnom pogledu, stvorio je zaključak, da u danima Holhamood pesah izašalje članove Radnoga odbora prema raspoloživom njihovom vremenu u neka mjesta, gdje će u sporazumu sa vodećim ličnostima odnosnih cionističkih konporacija organizovati ubiranje šekela i doprinosa za zemaljsku organizaciju.

R. O. S. C. J. obratit će se na Savez židovskih omladinskih udruženja, sa pozivom da i on stavi svoje članove u službu akcije, kako bi se što brže, što potpunije i što uspješnije završila.

Od članova R. O. S. C. J. posjetit će dr. Alfred Singer i Rikard Herzer Beograd, Zemun, Pančevo, i Mitrovicu, dr. Beno Stein Požegu, — član R. O. S. Ž. O. U dr. Otto Braun Koprivnicu, Lav Stern i Slavko Deucht organizirat će šekelakciju u Zagrebu. Ostali članovi R. O.

S. C. J. posjetit će u najkraće vrijeme mjesta u provinciji. R. O. obratio se podjedno na članove Saveznog odbora sa pozivom, da podupru ovu akciju i da po mogućnosti u tu svrhu posjete mjesta, koja leže u okolišu njihova obitavališta. Član Saveznog odbora Avram D. Levi u Sarajevu već se za zasjedanja prošlog Saveznog Vijeća stavio na raspoloženje da posjeti više mjesta u svrhu organizovanja cionističkog rada.

Radni odbor iščekuje, da će svi cionisti vršiti svoju dužnost plaćanja i ubiranja šekela i doprinosa za zemaljsku organizaciju.

POZIV SUPSKRIBENTIMA KEREN HAJESODA U VOJVODINI.

Neka se jave svi supskribenti obveza za Keren Hajesod u Vojvodini i neka naznače tačnu svoju adresu, da im uprava uzmogne priposlati ispostavljene namire za uplaćene iznose.

Uprava Keren Hajesoda za Jugoslaviju.

AKCIJA ZA UBIRANJE ŠEKELA I DOPRINOS ZA ZEMALJSKU ORGANIZACIJU

Ekzekutiva Cionističke Organizacije u Londonu odredila je, da se u svim zemljama svijeta na dane Holhamood pesah provede opsežna akcija za ubiranje šekela.

O golemoj zamašnosti šekela u moralnom i materijalnom pogledu govori se na drugom mjestu, ovdje hoćemo samo da istaknemo potrebu iskorišćenja raspoloženja, koje obuzima Židove u danima blagdana pesaha, kad osvježuju sjećanje na oslobođenje svoga naroda ispod tuđinskog jarma.

U ovim danima svečanog raspoloženja neka svi mjesni cionistički odbori održe sastanke sa Židovima, koji dolaze u obzir kao platioci šekela, neka im govore o njegovom značenju i važnosti u ovom po židovski narod sudbonosnom času, neka nastoje da sklonu svakoga Židova i Židovku, u kojih ima osjećajnih veza sa zemljom otaca i koji su prožeti voljom da saradjuju na velikom djelu obnove Erec Jisraela. Svima njima treba pristupiti i oni će rado doprinijeti neznatnu materijalnu žrtvu za otkup šekela i doprinosa za pokriće budžeta zemaljske organizacije.

Mjesni odbori trebaju da privuku sve radne sile, da njihovom pomoću organizuju akciju za ubiranje šekela i organizacijonog doprinosa na način, koji zajamčuje njezino brzo, potpuno i uspješno završenje.

Svi mi moramo da upremo sve naše sile, kako bi namakli sredstva, potrebna vodstvu Cionističke Organizacije za upravu golemog aparata, kojim rukovodi jednu organizaciju, razgranjenu po cijelome svijetu.

Budimo si svijesni dužnosti u sadašnjosti i odgovornosti, što je imamo prema budućim pokoljenjima židovskog naroda!

Ne krzmaimo i ne budimo sićušni!

Plaćajmo i ubirajmo šekel i godišnji doprinos za zemaljsku organizaciju!

Svi na posao!

Prinosi za Savez cionista Jugoslavije. Savez cionista primio je prinose iz ovih mjesta: Beograd: Kario za halucfond K 400, Almozlino za organizaciju K 80;

Bihać: Mjesna cionistička organizacija K 1460; Bijeljina: Mjesna organizacija K 4200; Mostar: Mjesna organizacija 2710 K; Ogulin: K 2310; Sanski Most: K 2460; Sarajevo: Meise Montilja K 300; Zagreb: Blumenstock K 40; Pollak Paula K 50.

Legat za Židovski Narodni Fond. Dne 29. marta umro je u visokoj starosti u Beogradu haham sefardske općine Nisim Festa. Pokojnik, dična starina, bio je vrlo obljubljen i nadasve skroman. Od neznatne svoje zlate štedio je da bi nakon umirovljenja mogao da uživa plodove svoga rada. I od te paru po paru skupljene uštednje ostavio je legatu od 12.000 dinara raznim kulturnim i humanitarnim institucijama u Beogradu te se sjetio i Židovskog Narodnog Fonda legatom od 2000 dinara. Lijepi primjer pokojnog Teste neka služi uzorom svim dobrim Jevrejima i prijateljima Židovskog Narodnog Fonda.

Jaar Jugoslavija. Do sada darovano je za Jaar Jugoslavia 3269 drveta. Za popunjenje šume potrebno je 6731 drvo. Židovi, darujte za Jaar Jugoslavija.

Javni nastup »Makabija« u Zagrebu. U nedjelju, dne 30. o. mj. u 8i pol sati na večer priredjuje židovsko gombalačko i športsko društvo »Makabi« u Zagrebu svoj prvi ovogodišnji javni nastup u dvorani »Hrvatskog Sokola« na Wilsonovom trgu.

Program nastupa, koji ćemo potanje objaviti u sljedećem broju, veoma je obilan. Nastupit će u prostim vježbama i na spravama muški i ženski podmladak, srednjoškolci i muško i žensko članstvo.

Židovska djačka menza u Zagrebu priredjuje za erev pesah u svojim prostorijama (Palmotićeve 16.) seder večeru, na koje se cj. građanstvo uljudno pozivlje. Prijave u upravi »Židova« i u menzi do 11. o. mj. u 12 sati u podne.

Za židovsku djačku menzu u Zagrebu skupljeno je: U Bihaću K 1.620.—, u Bogojevo K 440.—, u Brčkom K 890.—, u Brodu K 4.900.—, u Čonoplji K 80.—, u Doboju K 660.—, u Karlovcu K 2.500.—, u Koprivnici K 2.070, u Mitrovici K 2000.—, u Mostaru K 1.030.—, u Novom Sadu K 8.000.—, u Osijeku K 5.500.—, u Ogulinu K 500.—, u Požegi K 2.962.—, u Prijedoru K 1.080.—, u Sibinju K 40.—, u Titelju K 1.200.—, u Travniku K 1.430.—, u Trebinju K 260.—, u Tuzli K 1.080.—, u Varaždinu K 2.000.—, u Virovitici K 220.—, u Vukovaru K 2.527.—.

Prigodni darovi. Weiss Breznički Hum K 800.—, Gizela Cirer, Zagreb K 60.—, Vukovarska židovska omladina kao dio čiste dobiti purimske zabave K 2.500.—, Trgovačko prometno d. d. Zagreb K 3.000.—, Ferdo Schwabenitz, Zagreb K 200.—, Isidor Weiser, Zagreb, K 500.—, Vilim Rotter, Križevci K 100.—, Fanička Haiman, Zagreb K 500.—, Lj. Kaufer, Hercegovac K 1000.—, Dr. D. Rosenberg sakupio na pur. zabavi Križevci K 2000.—, Gdja. Paula Šorš, Zagreb, sabrala K 1770.—, Frida Geršković, Požega K 100.—, Deutsch Hugo, Zagreb K 500.—, Hiršl Salamon K 100.—.

Zaruke. Gospodjica Erna Fischer, marna upraviteljica »Židova«, zaručila se sa sumišljenikom g. Hinkom Stern. Srdačno čestitamo!

Šport i gimnastika.

III. Omladinski slet S. J. O. U. Jugoslavije u Zagrebu

Zaključkom omladinskog sleta u Sarajevu i izvršnog organa S. J. O. U. održat će se ovogodišnji slet sredinom augusta o. g. u Zagrebu. Prema usvojenom nacrtu zauzet će i ovaj puta dobar dio programa gimnastičke i športske priredbe svih jevrejskih gimnastičkih i športskih društava te sekcija.

Niže donosimo vježbe muškog i ženskog članstva. Muške vježbe obvezatne su za sva društva. Osim toga, kako smo obaviješteni pripravan je i zagrebački »Makabi«, da izašlje u mjestu sa ovecim brojem vježbača na kraće vrijeme u svrhu uvježbanja propisanih vježba svoga učitelja gimnastike prema uvjetima, koji će društvima, koja time računaju, biti naknadno saopćeni. Upute, informacije i propozicije za slet šalje Savez jevr. omladinskih udruženja Jugoslavije, Zagreb, Ilica 31.

PROSTE VJEŽBE ZA III. SLET ŽIDOVSKIH GOMBALAČKIH DRUŠTAVA U ZAGREBU.

Temeljni stav: Spelni, ruke dolje sa otvorenim pjestima.

Označenje taktova: Cijeli taktovi označeni su rimskim brojevima, a pojedine četvrti taktova sa arapskim brojevima.

Časomjer: I. = 1, 2, 3, 4 po ¼ takta
II. = « « « «
III. = « « « «
IV. = « « « «

Svaki stav izvadjaju se 4 puta ili 1 puta okolo.

PROSTE VJEŽBE MUŠKE.

Prva vježba.

I.

1. Prednožni stav desnom unutra, — ruke naprijed lijevo (dlanovi smjeraju dolje).
2. Izdržaj.
3. Odkročni stav desnom — desna ruka donjim lukom u vis (dlanovi smjeraju unutra), lijeva najkraćim putem strance.
4. Izdržaj.

II.

1. Desnom spusti u mali čučanj — desnu ruku skućiti (dlanovi u visini ramena), stav k bacanju kamena.
2. Izdržaj.
3. Odrasom desne u ½ okreta na lijevo u ispad desnom naprijed desnom rukom udariti naprijed gore, lijevom najkraćim putem dolje natrag.
4. Izdržaj.

III.

1. ½ okreta na lijevo u raskročni stav — ruke najkraćim putem u vis.
2. Izdržaj.
3. Prednožiti desnom, trup nagnut malo natrag — ruke najkraćim putem strance.
4. Izdržaj.

IV.

1. Desnom nogom zanožiti, lijevu skućiti u mali čučanj — ruke najkraćim putem u vis.
2. Izdržaj.
3. Uspraviti se u početni stav (temeljni).
4. Izdržaj.

Druga vježba.

I.

1. Prednožiti desnom — ruke napred, dlanovi smjeraju dolje (čim više izdržati nogu).

2. Izdržaj.

3. Uzmak desnom, lijevu skućiti — ruke dolje van.

4. Izdržaj.

II.

1. Usprav u zanožni stav desnom — ruke najkraćim putem strance (dlanovi smjeraju dolje).

2. Izdržaj.

3. Ispad desnom strance sa naklonom napred — ruke napred, desna noga između ruku, ruke su okomito k tlu.

4. Izdržaj.

III.

1. Ruke strance, dlanovi smjeraju dolje.

2. Izdržaj.

3. ½ okreta lijevo u uzmak desnom, lijeva u veliki čučanj — ruke najkraćim putem natrag.

4. Izdržaj.

IV.

1. Odrasom desne u prednožni stav desnom — ruke u vis.

2. Izdržaj.

3. Temeljni stav priključenjem desne k lijevoj nogi — ruke strance dolje.

4. Izdržaj.

Treća vježba.

I.

1. Odožni stav desnom — ruke u vis (dlanovi smjeraju unutra).

2. Izdržaj.

3. ½ okreta na lijevo u zanožni stav desnom — ruke najkraćim putem strance (dlanovi dolje).

4. Izdržaj.

II.

1. Desnom u uzmak lijevi skućiti — ruke napred najkraćim putem, dlanovi dotiču se poda.

2. Izdržaj.

3. Lijevu nogu spružiti u ležeći položaj za rukama.

4. Izdržaj.

III.

1. ½ okreta lijevo — lijeva ruka najkraćim putem strance, desna ostaje u ležećem položaju bočkom.

2. Izdržaj.

3. U položaj ležeći položaj za rukama — lijeva ruka poduprija o tlu kao i desna — desna ostaje nepomično.

4. Izdržaj.

IV.

1. U duboki potporni čučanj — ruke ostaju nepomično od tla (ruke ostaju između koljena i dotičaju se tla).

2. Izdržaj.

3. Uspraviti se u temeljni stav.

4. Izdržaj.

Četvrta vježba.

I.

1. Uzmakom desne natrag, lijevu nogu skućiti — ruke napred dolje van.

2. Izdržaj.

3. ½ okreta na desno u raskročni stav — desna ruka gornjim lukom strance, lijeva ruka najkraćim putem strance (sad su obje ruke strance).

4. Izdržaj.

II.

1. Desnom nogom u veliki čučanj, lijevom u odožni stav, ruke ostaju strance (trup se nagne malo na desno).

2. Izdržaj.

3. ½ okreta na desno, desna noga ostaje skućena u čučanj, lijeva u uzmaku — ruke u

vis (lijevu ruku donjim lukom u vis desnu najkraćim putem u vis, trup ostaje u istom pravcu sa lijevom nogom).

4. Izdržaj.

III.

1. Noge i trup ostaju u istom položaju — ruke natrag na vrat skučiti (prsti i ruke su spojene na šiji).

2. Izdržaj.

3. Odrazom desne noge u prednožni stav desnom — ruke spružiti strance.

4. Izdržaj.

IV.

1. Desna noga ostaje u prednožnom stavu — ruke donjim lukom napred.

2. Izdržaj.

3. Desnu nogu priključiti k lijevoj — ruke najkraćim putem dolje u temeljni stav (stav spehni).

4. Izdržaj.

PROSTE VJEŽBE ŽENSKE.

Prva vježba.

I.

1. Ispad desnom strance — desnu ruku podbočiti, lijevu najkraćim putem napred.

2. Izdržaj.

3. Prenos tijela na lijevu nogu, lijevu nogu spusti u čučanj mali — desna noga ostaje spružena u odnožnom stavu — lijeva ruka najkraćim putem strance, desnu spružili napred.

4. Izdržaj.

II.

1. $\frac{1}{2}$ okreća na lijevo, lijeva noga ostaje u čučanju, desna u uzroku — obje ruke najkraćim putem u vis.

2. Izdržaj.

3. Ispad desnom strance, lijeva ostaje spružena — ruke s prednjim mahom dolje na lijevo (dlanovi smjeraju k tlu).

4. Izdržaj.

III.

1. Prenos tijela na lijevu nogu, lijevu nogu skučiti u mali čučanj, desnu nogu spružiti u odnožni stav — ruke strance (dlanovi smjeraju dolje).

2. Izdržaj.

3. Spružili lijevu nogu u raskročni stav — ruke najkraćim putem u vis.

4. Izdržaj.

IV.

1. Prednožni stav desnom — ruke strance.

2. Izdržaj.

3. Desnu nogu priključiti k lijevoj — ruke dolje u temeljni stav.

4. Izdržaj.

Druga vježba.

I.

1. Iskorak desnom napred na desno — ruke podbočiti.

2. Izdržaj.

3. Iskorak lijevom napred na lijevo, desna u zanožni stav — ruke prekrstiti napred u visini ramena.

4. Izdržaj.

II.

1. $\frac{1}{2}$ okreća na lijevo, ispad desnom strance — ruke spružiti strance.

2. Izdržaj.

3. Spružiti desnu nogu u raskočni stav — ruke u vis van.

4. Izdržaj.

III.

1. Uzmak desnom, lijevu skučiti u mali čučanj — ruke najkraćim putem dolje van.

2. Izdržaj.

3. Noge ostaju nepomično, trup okrenuti $\frac{1}{2}$ okreća na lijevo — lijeva ruka ostaje u svom položaju, upravno s desnom nogom, desnom rukom se dohvatili lijevo koljeno — (pogled je za lijevom rukom)

4. Izdržaj.

IV.

1. Noge ostaju nepomično — lijeva ruka donjim lukom u vis, desna najkraćim putem u vis (sad su obe ruke u visu).

2. Izdržaj.

3. Lijevu nogu spružiti, desnu priključiti lijevoj — ruke stranpučice dolje u temeljni stav.

4. Izdržaj.

Treća vježba.

I.

1. Iskorak desnom, lijevom u zanožni stav — ruke napred, pijesti osoviti (okomito gore).

2. Izdržaj.

3. Iskorak lijevom, desna u zanožni stav — ruke najkraćim putem strance, pijesti ostaju osovite.

4. Izdržaj.

II.

1. Poklek na desno koljeno, lijevu skučiti u pravi kut, trup okrenuti $\frac{1}{2}$ okreća na desno — ruke najkraćim putem dolje dlanovi smjeraju unutra, pogled na lijevu ruku.

2. Izdržaj.

3. Noge ostaju nepomične u istom položaju, trup se okrene $\frac{1}{2}$ okreća na lijevo — lijeva ruka prednjim lukom u vis van, desna najkraćim putem u vis van (sad su obe ruke u vis van), dlanovi smjeraju napred, trup nagnut malo natrag, pogled za rukama).

4. Izdržaj.

III.

1. Predkročit desnom unutra (desnu nogu prekrstiti preko lijeve) — ruke skučiti natrag na vrat (šiji).

2. Izdržaj.

3. Noge ostaju nepomične u svome položaju — trup okrenuti $\frac{1}{2}$ okreća na lijevo u duboki naklon naprijed — ruke spružiti strance, dlanovi dolje.

4. Izdržaj.

IV.

1. Podignut se na nožne prste i okrenuti se sa cijelim okretom u lijevo — trup se okreće napram tome sa $\frac{1}{2}$ okreća i uspravi se — ruke najkraćim putem u vis, dlanovi unutra.

2. Izdržaj.

3. Ruke strance dolje u spehni stav (temeljni stav).

4. Izdržaj.

Četvrta vježba.

I.

1. Desnu nogu skučiti naprijed, da sačinjava pravi kut, a prsti smjeraju tlu — lijevu ruku strance a desnu podbočiti.

2. Izdržaj.

3. Desnu nogu spružiti koso dolje, malo unutra — ruke u vis dolje, dlanovi smjeraju napred.

4. Izdržaj.

II.

1. Ispad desnom strance — ruke skučiti dolje, pijesti tiču se ramena, dlanovi smjeraju unutra (lakti smjeraju tlu).

2. Izdržaj.

3. $\frac{1}{2}$ okreća lijevo, ispad desnom strance — lijevu ruku spružiti strance, desnom podbočiti se.

4. Izdržaj.

III.

1. Desnu nogu spružiti, lijevu skučiti u ispad, lijevom strance, trup okrenuti za $\frac{1}{2}$ okreća na lijevo — ruke dolje van, dlanovi smjeraju unutra, lijevo koljeno između ruke.

2. Izdržaj.

3. U raskročni stav, trup okrenuti na $\frac{1}{2}$ okreća na desno — ruke strance u vis.

4. Izdržaj.

IV.

1. Predložiti desno, lijevu malo skučiti, trup malo nagnut natrag — ruke strance, dlanovi smjeraju dolje.

2. Izdržaj.

3. Prinoženje desnom k lijevoj, lijevu spružiti u temeljni stav — ruke dolje u početni stav.

4. Izdržaj.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju.

Adresa za dopise: Zagreb, Ilica 31., III kat.
Uredovno vrijeme od 9 do 12 sati prije podne
i od 3 do 6 sati poslije podne. — Novac se šalje
na Centralnu eskomptnu i mjenjačnu banku d.
d. Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

Svrha je židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotudjivim imetkom židovskoga naroda. — Žid. narodni fond utemeljen je na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 30 milijuna franaka. Prihodi neprestano rastu, a iznosili su god. 1920. oko 9 i pol milijuna franaka.

20 godina Keren Kajemet lejisrael

II. Keren kajemet od svijetskog rata.

Buknućem zlosretnog svijetskog rata naglo je prekinut razvitak Narodnog fonda. Upravo židovske mase istočne i centralne Evrope, koje su do tada najpožrtvovnije i najizdašnije prilagale, povučene su u divlji vrt-

log i moradoše najviše da trpe. Ali je tada Narodni fond doživio svoj najveći trijumf. Njegov po cijelom svijetu razgranjeni aparat pokazao se nadasve otpornim. Iz strijeljačkih jaraka s ovu i s onu stranu počeli su opet unilaziti darovi, testamentarne namijene palih podsjećahu preživjele na njihovu dužnost, kraj darovne grane »Darovi iz ratnog podružja« stupili su »mirovni čekovi« kao zavjetni

dar za sretnan povratak iz ratnih pogibli. Tako se već 1915. god. pokazao neki oporavak prihoda i uspjeh ove godine tek je neznatno zaostao za onim u posljednjoj mirovnoj godini.

Glavni ured predložen je iza buknuća rata iz Kölna u Haag, u neutralnu Holandiju, i predan u upravu jednom upravnom odboru. Glavna je briga ovog odbora u tom teškom

vremenu bila da uzdrži već postojale nacionalne pozicije u Erec Izraelu, cilj, koji je — i ako uz velike žrtve — ipak postignut.

Veliki je gubitak značila smrt Wolfsohna i dra Členova. Onaj umro je odmah iza buknuća rata, ovaj 1918. godine. Doživio je bar Balfourovu deklaraciju. Njezino djelovanje nije izostalo ni na darivanje za Narodni fond. Tempo porasta bio je od godine do godine sve to brži. U jeseni 1919. god. mogla se opet održati glavna skupština. Direktorij je organizovan, a upravu Glavnog ureda preuzeo je De Lieme.

Kad se mjeseca jula 1920. god. sastala godišnja konferencija u Londonu, bio je program budućega N. F. rada predmetom temeljitih rasprava. Zaključci, što su stvoreni na osnovici teza Glavnog ureda, najvažniji su po tome, što je Keren kajemet priznat »nosio-cem židovske zemljišne politike u Erec Izraelu« za selo i grad. Da ovoj svojoj zadaći može lakše da udovolji obvezan je Keren hajesod, da od svog dohodka otstupi 20% Keren kajemetu. Potonji se pako odrekao sabirne grane »samooporezivanje« i većih sabirnih akcija. Godina 1920. donijela je sa svojim porastom priloga od 131.000 na 169.000

funtli darovni rekord; svakako svota još veoma udaljena od minimalnog cilja od godišnjih 1 milijun funti, što ga je predsjednik Weizmann stavio našem narodu.

Sistematski je rad u Palestini bio opet omogućen i već mjeseca maja 1920. imao je direktorij svoje zastupstvo u Jeruzalemu. Već tokom ove godine mogao je N. F., registrovan kao palestinsko »opće korisno društvo«, da kupi nekoliko kompleksa zemlje. 1921. god. odlučio je direktorij, ne bez unutarnjih borbi, da kupi prostrane komplekse u dolini Emek i nadalje gradilišta u Jafi i Jerusalemu. XII. kongres u Karlovim Varima odobrio je ovu kupnju i zaključio preloženje centralne uprave Keren kajemeta u Jerusalem. Na prvoj svjetskoj konferenciji Ž. n. f-a, koja je zasjedala neposredno pred XII. kongres, zaključili su prisutni zastupnici gotovo sviju zemaljskih uprava Ž. n. f-a princip kolonizacije po pojedinim zemljama (Landsmannschaffliche Kolonisation). Na ovoj konferenciji izradjena je i osnova za konstituciju Ž. n. f-a, koja ima da postavi rad za Ž. n. f. na jednovilu bazu i da stvori stalnom uredbom izašiljanje zastupnika pojedinih zemaljskih komisija na generalne konferencije u Erec Jisraelu.

1921. god. donijela je prvi put iza buknuća rata nazadak priloga za 20% na 129.000 funti. To nije samo posljedica opadanja vrijednosti valuta u velikom dijelu Evrope, nego se ima u velike pripisati i okolnosti što je Keren hajesod mnogo sila vezao oko rada za njegovo popularizovanje. U ovo prolazno vrijeme nije ni bio u stanju da izda Ž. n. f-u 20%-tnu svotu. Sjednica A. K. u Beču od decembra 1921. god. izabrala je novi direktorij. Od 8 njegovih članova stanuju 4 u Erec Jisraelu. Ova je reorganizacija uslijedila u dobrom znaku, baš iza 20 godišnjeg opstanka Ž. n. f-a, na pragu njegove jubilarne godine.

Ovim povodom je Cijonistička Organizacija zajedno sa direktorijem Ž. n. f-a upratio na cijelokupni židovski narod poziv da mu uzdrži dosadanju privrženost i omogućiti, da izvrši velike njegove zadatke. Ovaj poziv će sigurno odjeknuti u srcima sviju, kojima je Ž. n. f. bio od njegova obrazovanja toli mila židovska institucija. Onda će se ono, o čemu je Hermann Schapira sanjao, ostvariti i Keren kajemet će postati »Opći židovski fond« na sreću našega naroda i Erec Jisraela.

Iskaz darova br. 6. od 22. marta do 5. aprila 1922.

Jaar Jugoslavija.

Niš: Poslano po Izaku Mordehaju Mandilu (1921.) za 120 drveta 6000.—

Osijek: Klub židovskih žena čisti prihod Purimske zabave 20 maslina n. i. direktora Ernesta Löwy, a 980 drveta n. i. »Klub žid. žena Osijek« svega 1000 drveta K 50.000.— Pri sijelu žid. omladine sabrano za 22 drveta K 1100.— 51.100.—

Turska Kaniža: N. N. 8 drveta. 400.—

Novisad: Prig. Beritmila u kući Oskara Merö sabrao Jehuda Josef Brandeis: Oskar Merö 800.—, L. Moses 800.—; po 400.— S. Schönberger, Leo Flesch, Natan Weiss, Heinrich Schönberger, Moric Iriz, Jehuda Jos. Brandeis, Maks Bader, Bela Schwarz, Josef Abrany, Josef Nemes, po 200.— Emanuel Berger, Matias Neumann, Zoltan Schön, svega 128 drveta 6400.—

Donji Mjholjac: Ljudevit Schreiber 2 drva 100.—

Kula: Hilda Gerber n. i. pok. oca Leopolda Gerber 1 drvo 50.—

Tuzla: Dio Purimske zabave žid. gospojinskog društva 120 drveta 6000.—

Sanskimost: Na Purim-sijelu u kući Davida Kabilje daruju: po 100.— Eliezer Z. Levi, Haim Hasson, David Kabiljo, po 50.— Abram Atijas, po 80.— Braco Hasson, po 40 Benjamin Reich, David Abrahami, Leon Levi, Izak Atijas po 20.— Isak Papić, Juso Papić, Komornik, Albert Albahari 10.— svega za 13 drveta 668.—

Mostar: Poslano po Isidoru Kabiljo (1921.) za 34 drveta 1724.—

Koprivnica: Mjesna cijonistička organizacija 80 drveta 4000.—, Hinko Begović i Mosko Perera umjesto cvijeća pok. Rozaliji Beck 100.—, Moško Perera prig. Beritmila u kući P. Pichler 50.—, svega 83 drveta 150.—

Bitolj: Abram i M. Camhi sabrali na Purim za 90 drveta 4504.— Abram Sarfati 4 drveta 200.—, dio prihoda Purimske zabave 56 drveta 2800.— svega za 150 drveta 7504.—

Bihać: Erna Baruch, Bukica Kavezon i Sara Atijas sabrali na Purim za 6 drveta 300.—

Varaždin: Na Purim sabrano za 31 drvo 1591.—

Belackva: Regina Klein za uslugu učinjenu po Beli Krausu 4 drveta 200.—

Sarajevo: Prig. smrti Bernarda Bauera daruju zahvalni sinovi na ime istog 40 drveta 2000.—, Emanuel Reisner 4 drveta 200.—, Omladinsko koło 4 drveta 210.—, Neuer 4 drveta 200.—, Zeichner 4 drveta 200.— Herman 2 drveta 100.— Albert Abinun 2 drveta 100.—, Zaharija Segal 1 drvo 50.— svega 61 drvo 3060.—

Zagreb: Povodom Beritmila Rubena Benjamina Lichta, sina dra. Aleksandra i Erne Licht darovaše po 400.— dr. Aleksander Licht, Julijo Jungwirth (Kamena Gorica), Adolf Licht, po 280.— Albert Ozmo (Sarajevo) po 200.— Makso Borovic, David Herzog, Slavko Deucht, po 120.— dr. Beno Stein po 100.— dr. Alfred Singer, Rikard Herzer, Arpad Weiller, po 60.— David Spitzer po 40.— dr. Drago Rosenberg, ukupno 52 drveta 2600.—, dr. Filip Adolf Bruck n. i. Ruben Benjamin Licht 20 drveta 1000.—, Prig. 45 god. vjenčanja Jakoba i Tezije Weiss daruju: Izidor, Samuel, Milan, Ignac i Rudi Weiss 8 drveta 400.—, Prigodom svatova Ivke Taussig—Rudolf Weiss sabrano 17 drveta 850.—
ukupno 97 drveta 4850.—

Zenica: Židovska omladina n. i. pok. druga Jakoba Atijasa 2 drveta 100.—, Isidor Levi 100.— Otto Weiss 100.—, Artur Kraus n. i. Ljudevit i Franciska Kraus 100.— Rifka Salom 50.— Oton Pitković 50.— svega 10 drveta 500.—
94.597.—

Do sada darovano 3269 drveta za popunjenje šume treba još 6731 drvo

Opći darovi.

Rogatica: Aron Bararon i Juda Levi sabrali na Purimskoj lutriji 250.—

Zenica: Žid. nac. društvo 10 po sto maaser za 1921. 350.—

Mostar dobit na robu 100.—

Split: Prig. god. smrti Jos. Morpurgo dar.: Braća Morpurgo 300.—, Gent. Morpurgo 150.— pri igri domino David Diker i David Papo 40.—, prig. darivanja voća djeci daruju po 50.— Braća Morpurgo, Lea M. Finzi, Flora R. Eškenazi, Lelio Hajon, Lenka M. Altarac po 20.— Matilda L. Hajon, Rifka M. Altaras, Izak Gaon i Rahela Nachmias: učenici sabrali: Tina I. Hajon 90.—, Moric Levi 131.— Prig. barmicva Josipa V. Morpurgo sabrano: Ina V. Morpurgo 200.—, David Diker 100.—, Jos. V. Morpurgo 100.—; po 20.— Izak Daniti, Izak Hajon, Viktor i R. Altarac, David Levi, po 50.— Eugenio Morpurgo, Gentile Morpurgo, Roza i Lenka Altarac 400.—, Giacomo R. Altarac 100.— po 50.— Viktor R. Altarac i David Levi po 40.— Lelio Hajon, Ing. V. Morpurgo, Izak Hajon, po 20.— Šalom M. Finzi, Leon A. Altarac, po 10.— Rena L. Altarac. Na Purim sabr. u kući Leon A. Altarac 160.— 2551.—

Višegrad: Na tomboli 188.—

Koprivnica: Leo Hirschler 40.—

Brod n. S. Ignac Rosenspitz za telef. razgovor—Musafija 40.—

Sarajevo: Jakob H. Montilja sabrao na Purim u hramovima 1019.— na »Kurtiziku« 1200.— Avram D. Levi sab. prig. proslave puženog ispita prof. Albaharia 640.—, »Ahdus« prinos sa sijela 500.— Eman. Reisner 200.—, Jos. Abinun 100.— Zaharija Segal 50.— 3079.—

Beograd: Poslano po Stelj Kadmon: Na svadbi Roza Amat—Trajer 2000.— Abinun—Eškenazi 340.—, Adanja—Adut 284.—, Mara Beraha—H. Benvenisti 840.—, Tina Natamović—A. Mešulam 1000.—, Abinun—Eškenazi 400.— Ozmo—Levi 1698.— Simonović—Almulino 928.— Jakob Malko 90.— Na beritmila sina Beje Bencjon 598.— Sultana Abramovič sab. 610.— 8788.—
15386.—

Samooporezovanje.

Sarajevo: Mici Neumann 300.— Jul. Singer 200.— Izidor Vita Levi 150.—, S. Chahamović 80.— po 75.— Sam. Capon, Nehemia Finzi, Michael Ast, Natan Kulberg, po 60.—, Michael M. Atijas, dr. Sam. Maestro, po 48.—, Zaharija Segal, po 45.— Salamon H. Levi 1249.—

Škrabjce.

Sarajevo: Simha Salom 48.—, Sida Maestro 12.—, Abraham I. Altarac 19.20, Estera Katan 22.60, Jak. Levi 24.40, Jak. Montilja sinovi 191.60, Milka Hirschl 16.—, Jos. Moric Finzi 33.—, Simon Kattan 50.—, Jakob Kohen 1542.—, Moric Israel 18.—, Albert Papo Sasson 14.60, Aron S. Albahari 35.20, Lenka Kajon 33.—, Loti Kabiljo 27.—, Gijli Farhi 40.— Cila Altarac 40.—, Mazalta Atijas 40.—, Matilda Montilja 47.—, Sigm. Löwinger 18.—, Alakalay 80.—, Sumbulović 22.—, Sumbula Papo 1.00, Jakob Ast 20.—, Jakob Zvecher 54.—, Mici Gerstil 7.— Pepi Ast 40.—, Sam. Friedman 131.—, Izidor Papo 35.—, Cipora Papo 66.80, Estera Papo 165.—, Moise I. Kattan 34.40; Sinovi Menahem Alkalay 26.—, Jak. Musafija 30.—, Gizela Schiller 38.—, Elias A. Kajon i F. Böhm 8.—, Jak. A. Kapon 12.40; Albert Abinun 64.—, E. Feleki 20.—, Sarika Rafael Levi 60.—, Roza Finzi 7.—, A. S. Papo 13.—, Laura Landau 156.—, Vilma Bauer 77.—, Haim Ozmo, 12.80, Sara Jak. Montilja 157.—, Luna Montilja 42.—, Regjna Levi 28.—, Mirjam Danon 80.—, Daniel Samokovlja 12.40; Izidor A. Papo 20.—, Rif. Montilja 12.80, H. M. Levi 12.40, R. Haim Papo 44.—, R. Perera 20, Sil. Alkalay 20, Šarika Maestro 10.20, Avram Maestro 44.—, Erna Altman 28.—, Albert Alkalay 80.— Klara Eškenazi 60.—, Klara Altarac 24.—, Mici Neumann 66.20; Marieta Alkalay 14.—, Sabina Rosenrauch 20.—, Kal Gadol 58.10

Pregled

darova za Keren Kajemet za vrijeme od 1. I. do 31. III. 1922.

Mjesto	Tromjesečna kvota propisnog kontingenta		Sabrani iznos		Sabrano			
	K	f.	K	f.	više		manje	
					K	f.	K	f.
1 Alibunar			100	—				
2 Banjaluka	12501	—	5866	—			6635	—
3 Beograd	175002	—	49087	40			125915	—
4 Belackrva			714	—				
5 Bihac	1500	—	1437	—			83	—
6 Bjeljina	6252	—	15305	—	9053	—		
7 Bitolj	17502	—	10691	20			6811	—
8 Bjelovar	17502	—	1755	—			15747	—
9 Brčko	3750	—		—			3750	—
10 Brod n/S.	17502	—	2880	—			14622	—
11 Bos. Gradiška			120	—				
12 Cerević			100	—				
13 Čakovac			35	—				
14 Čazma			100	—				
15 Daruvar	6252	—		—			6252	—
16 Derventa	1251	—	4875	—	3624	—		
17 Dubrovnik	2502	—	1000	—			1502	—
18 Donji Miholjac			800	—				
19 Đakovo	6252	—	1520	—			4732	—
20 Gradačac	1002	—	435	—			567	—
21 Grubišnopolje	1251	—	720	—			531	—
22 Hercegovac	750	—	112	—			638	—
23 Ilok			292	—				
24 Karlovo selo			120	—				
25 Karlovac	6252	—	5610	—			642	—
26 Koprivnica	9000	—	10920	—	1920	—		
27 Križevac	6000	—	3328	—			2672	—
28 Kula			312	—				
29 Ludbreg	5001	—	4003	—			998	—
30 Mitrovica	10500	—	2440	—			8060	—
31 Mostar	2502	—	2798	—	296	—		
32 Našice	3750	—	1250	—			2500	—
33 Niš	3750	—	6000	—	2250	—		
34 Novogradiška	6000	—	923	—			5077	—
35 Novisad	37500	—	17720	—			19780	—
36 Ogulin	501	—	2760	—	2259	—		
37 Osijek	87501	—	88620	—	1119	—		
38 Pakrac	3750	—	100	—			3050	—
39 Požega	6252	—	8940	—	2688	—		
40 Prijedor	1752	—	2024	—	272	—		
41 Priština	1752	—	1830	—	78	—		
42 Prnjavor			500	—				
43 Rogatica	750	—	1835	—	1085	—		
44 Ruma	3750	—	3000	—			750	—
45 Sanskimost	1125	—	1623	—	498	—		
46 Sarajevo	175002	—	50317	—			124685	—
47 Senta			4260	—				
48 Sisak	10500	—	50	—			10450	—
49 Skoplje	17502	—		—			17502	—
50 Slatina	726	—	200	—			526	—
51 Split	2502	—	2551	—	49	—		
52 Travnik	2502	—		—			2502	—
53 Tuzla	7500	—	9448	—	1948	—		
54 Turska Kaniža			400	—				
55 Uljanik			1000	—				
56 Varaždin	6000	—	8733	—	2733	—		
57 Virovitica	2502	—	865	—			1637	—
58 Vinkovci	17502	—	5460	—			12042	—
59 Visoko	750	—	500	—			250	—
60 Višegrad	726	—	1010	—	284	—		
61 Vršac	12501	—	3335	—			9166	—
62 Vukovar	12501	—	8790	—			3711	—
63 Zagreb	175002	—	37355	17			137647	—
64 Zavidović	501	—	578	—	77	—		
65 Zvornik	1251	—	4032	—	2781	—		
66 Zemun	12501	—	1592	—			10909	—
67 Zenica	1500	—	4046	—	2546	—		
68 Žepče	501	—	690	—	199	—		
Ukupno			409812	77				

Kal Gadol ženski odio 130.06, tefilat ašahar 191.38, Bet teljfa 33.—, i 44.22, olat aboker 77.80, Rena Finzi 155.—, Regina Kabiljo 67.20; Albert Papo 116.—, Braća Gaon 255.—, Moric De Majo 20.—, Bukica Finzi 87.—, Bianka Pinto 37.—, Erna Israel 20.—, Kika Levi 20.—, Flora Finzi 9.20, Rena Finzi 34.20; Erna Atijas 4.80; Rahela Fnzi 47.—, Jak. Pinto 40.—, kantor Alakalay 28.80; Venezia Levi 50.—, Irena Neuman 17.60; Nada Zon 40.—, Rahela Albahari 115.—, Leon Ozmo 28.—, Rašela Pinto 84.40; Riki Alkalay 62.60; Rosa Pollak 40.—, Bernh. Vajner 43.—, Rosa Dohany i 52.—, Azriel Atijas 30.—, Lucj Deutsch 70.—, Jakob Maestro 107.—, Matilda Finzi 40.—, Loni Zeichner 106.—, Jakob Sternberg 134.—, Mazalta Atijas 22.—, Ella Ungar 40.80; Ana Ast 40.—, Hana Kabiljo 30.—, Salamon L. Levi 16.—, Obit. Mondschein 20.—, Rahela Maestro 32.—, Hinko Kulberg 318.— svega 173 škrabica 6034.—

Bitolj: u hramu »aragon« 208.—, hevrat ketana 35.20; ozer dalim 40.—, Moše Faragi 80.—, Abram M. Aroeti 40.—, Elis Ovadia 20.—, Aron Albahari 40.—, Mordehaj Isak 40.—, S. Alevi 100.—, Izak Albahari 44.—, Eliezer Ichak 120.—, Bohor I. Cohen 80.—, Rahamin S. Mizrahi 20.—, Ješua Cassorla 40, Menahem I. Cohen 40.—, Salamon M. Pardo 80.—, Abram M. Aroeti 40.—, Nisim D. Cassorla 40.— 18 škrabica 1107.20
Brod n. S. Isidor Steiner 240.—
Zagreb: Jos. Cohen 283.80, »Taheia« 270.—, Menza 220.—, »Nova knjižara« 222.87; Jakob Beck 196.— 5 škrabica 1192.68
Beograd: Samujlo Adanja 120.—
svega ispražnjeno 198 škrabica 8693.87

Zlatna knjiga.

Beograd: Za upis u Zlatnu knjigu n. i. Leana Mandila daruju: po 400.— Izak M., Rafael Vidas, Rahamin Kamhi, Žak Jonatan, Borivoj Karić, Aron Varon svega K 2400.— Za upis u Zlatnu knjigu n. i. Josifa M. Mandilović po 800.— Josip Avramović Jos. M. Mandilović, Nisim Ezra, po 400.— Jos. Kamhi, Jakob Benvenisti, Bencion Pinkas, Rafajlo Jakovljević, Josip Pardo, Zdravko Jakovljević i Samujlo Hazan svega 5200.—, na ime Mara Beraha—H. Benvenisti daruje društvo Karmel 200.— 7800.—
Ogulin: Prig. srebrnog pira Neline i Ernesta Goldnera sabrano n. i. istih 2700.—
10500.—

Darovi kod tore.

Sarajevo: Josef Neuman prig. Barmicva s—na 500.— Haler Makso 300.—, po 200.— Ernst Hirschl prig. barmicva Neuman dr. Bauer Avram Izak Altarac, po 100.— Mihael Moše Atias, Sal Josef Papo, Albert Abinun i Albert Atias 1800.—
Beograd: Armjn Švarc 400.— Haim Alkalay 100.— 500.—
Sanskimost: Sigi Komornik 40.—
2340.—

Masline.

Novisad: Zrigodom zaruka Šarika Kohn ml.— Eugen Sattler sakupljeno za vrt n. i. istih: po 400 kruna Ign. Kohn, Sandor Sattler, Adolf Steiner, B. Weizenhofier, David Poppo, Kaldor, Leo Klein, Eugen Sattler, dr. Matijas Sattler, po 100.— Josef Pisker, po 80.— Moš Grünberger svega 75 drveta 3780.—
Križevac: Dio čistog dobitka, dječje predstave 500.— Albi Steiner (Bjelovar) 100.— sve u gaj »Mjesne cijon. organ. Križevac« 12 drveta 600.—
Zagreb: Prig. zaruka Erne Fischer—Hinko Stern sabrano n. i. istih u vrt dra. Oskara Spjeglara 16 drveta 800.—, Jakob Beck u vrt dr. Mirka Beck 3 drveta 150.— Gizela Rechnitzer n. i. Lea Müller u gaj Slavka Aschnera 50.— 1000.—
5380.—

Za učinjene usluge.

Mostar: N. N. 20.—

Dječji sab. arci.

Zenica: Klariča evi i Kete Katz 600.—, Sida Montilja 274.— 874.—
Mostar: Rafo Danon i Izidor Atijas 106.—, Hana Fjischbein i Kita Bišicki 18.—, Erna Artarac i Rifka Altarac 166.—, Bösi Kohn i N. Atijas 350.—, Sam. Čačkes i Avram Altarac 126.—, Salamon Altarac i Sara Atias 68.—, Jakica Atijas i David Altarac 121.— 954.—

Zavidović: Eliša I. i Jakob J. Kabiljo 216.—
 Žepče: Rifka i Palomba Kabiljo 250.—
 Višegrad: Zlata Papo 224.—, Gizeia Papo 160.—, Salamon Kamhi 158.—, Avram Papo 132.—, Rafael Kajon 148.— 822.—
 Virovitica: Ijonka Pajtaš 650.—, Erveška Rosenberg 215.— 865.—
 Sanskimost: Anula Kabiljo i Matilda Levi 300.—
 Derventa: Na Purim sabrali: Bencion Gaon 1220.—, Nata Rubinstein i Regina Pesach 670.—, Juliška Rubinstein i Halina Goldberger 442.—, Flora Pesach 479.—, Julka i Vilim Katz 400.—, Azriel Baruch 364.— 3575.—
 Prijedor: Mira Mevorach 400.—, Rifka Levi 440.—, Ella Hiršmann 240.—, Jakob Stern 200.— 1280.—
 Beograd: Dora Koen 1396.—, Rašela Pijade 1280.80, Nuna Leović 326.—, Sofika Leović 968.—, Rebeka Annodaj 340.—, Žanka Samujlović 456.—, Sofika Alkalay 976.80, Netika Alfanđari 332.—, Erna Koen 503.—, Rozika Levi 813.—, Gizela Pinto 320.—, Berta Bencion 400.—, Flora Medina 200.—, Rašela Alkalay 696.—, Berta Levi 480.—, Viktorija Kazes 47.20, Rašela Koen 334.40, Ella Baruch 1000.—, Gizeia Mandil 50.—, Sofija Semo 286.—, Jakob Malho 777.20 12.003.40
 Zvornik: Regina Juda Levi 508.—, Sara Avram Levi 412.—, Bukica Isak Bararon 390.— 1310.—
 Sarajevo: Moric Levi 257.—, Debora Danon 228.—, Haim Alkalay 220.—, Judita Samokovlja 214.—, Izak Ozmo 210.—, Avram Kabiljo 202.—, Sin'ora Kabiljo 208.—, Ašer Finzi 200,

Berta Gaon 173.—, Salamon Baruch 171.—, Miko Atijas 158.—, Judita Abinum 166.—, Sarika Papo 164.—, Moise Altarac 162.—, Berta Elazar 161.—, Šarika Papo 158.—, Jakov Altarac 156.—, Markus Katarivas 150.—, Bonči Papo 150.—, Leon Altarac 144.—, H. Cindori 144.—, Moše Samokovlja 143.—, Neli Finzi 133.—, N. Abinum 127.—, Neli Finzi 120.—, Jehiel Finzi 120.—, Mordo Papo 118.—, Haim Konforte 118.—, Sjmha Daniti 116.—, Rafael Papo 110.—, Rifka Altarac 104.—, Albert Levi 104.—, Samuel Kabiljo 102.—, Miko Altarac 100.—, N. Papo 100.—, Samuel Alkalay 100.—, Albin D. Pesach 100.—, Sara Levi 100.—, Jakob Papo 100.—, Moni Romano 92.—, Moše Papo 90.—, Moise Danon 85.—, Leon Papo 74.—, Jakov Katan 73.—, N. Abinum 71.—, Malka Ozmo 71.—, Rifka Levi 71.—, Izidor Gaon 66.—, Izak Salom 64.—, Isak Danon 62.—, N. N. 62.—, Moise Kampus 60.—, Salumit Papo 60.—, Levana Altarac 60.—, Benjamjn Maestro 60.—, Avram Musafija 57.—, Jakov Papo 56.—, Lenka Maestro 54.—, Matilda Altarac 54.—, Mirjama Papo 52.—, Avram Baruch 51.—, Levana Montilja 50.—, Israel Saler 40.—, Klara Alkalay 40.—, Jakov Gaon 40.—, Benjamin Lehr 40.—, Isidor Levi 40.—, Luna Altarac 38.—, N. Albahari 32.—, Moric Alkalay 30.—, Erna Montilja 30.—, Beti Gaon 28.—, Nisim Montilja 28.—, Luna Pardo 26.—, Flora Pardo 24.—, Cadik Konforte 22.—, Kalme Alkalay 20.—, Safira Ehrlich 20.—, Rafael Levi 20.—, Mordjo Alkalay 18.—, Salamon Brajko 12.—, Lenka Levi 12.—, N. Kamhi 10, N. Samokovlja 8.— 7892.—
 30.341.40

Nahla.
 Zvornik: Klara Danon sabrala 258.—, Hiskija Levi za prodanu tortu 600.—, sve na ime »Jehuda hair, Zvornik« 858.—
 Obnova Palestine.
 Zvornik: Bukica Danon i Estera Altarac sabrale 864.—
 Obiteljska dar. knjiga.
 Sarajevo: Na vjenčanju Hanj Kajon—Sarii Atijas sabrano 2780.—, Na vjenčanju Leon Baruch—Samokovlja, sabrano 150.—. Na zaru-kama Rahele Baruch—Jakov David Atijas sabrano 1328.—. Na beritmili sino Lelio Hajon darovano 1000.—. Na zaru-kama Hani Baruch Juda Montilja 640.—. Na proslavi rođenja kćerke Pepi—Dr. Pinto sabrano 2290.—. Na vjenčanju Erne Kabiljo—Salamon Altarac sabrano 2248.—. Umjesto cvijeća prig. zaru-ka Lonj Zeichner—Julio Singer sabrano 600.— 11.036.—
 Pregled.
 Unišlo je dakle iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije K 71.019.67
 iz Bosne i Hercegovine K 55.593.—
 iz Srbije K 43.822.60
 iz Vojvodine K 10.830.—
 Ukupno K 181.265.27
 Od 1. janura do 5. aprila unišlo je sveukupno K 409.912.77.
 Za žrtve pogroma.
 Virovitica: Drag. Jakčin sabrao prigodom beritmile Abraham Moše Wollnera 520.—

CENTRALNA BANKA D. D.
 u Zagrebu
 Dionička glavnica K 100.000.000
Mjenjačnica u Zagrebu, Jelačićev trg
 Podružnice: Ivanec, Karlovac, Klanjec, Krapina, Maribor, Novi Sad, Požega, Pregrada, Stubica Dol., Varaždin, Veliko Trgovište.
 Prima uloške na uložne knjižice i na tekući račun
 Eskomptira mjenice i devize
 Obavlja burzovne naloge, te isplate na sva tu- i inozemna mjesta
 Izdaje čekove i kreditna pisma
 Financira trgovačka, obrtna i industri- jalna poduzeća
 Obavlja sve štedioničke i bankovne po- slove najkulantnije

Umjesto svake ine objave preporučuju se svim rođacima, prijateljima i znancima, zaručnici
 Anny Weiss
 Oskar Liebmann
 Brod n/S. u travnju 1922.
 Tena Pollak
 Ernest Mahler
 zaručeni
 Osijek, mjeseca marta 1922.

PRIVREMENI ODBOR OPĆINARA SEFARD- SKOG OBREDA ZAGREBAČKE IZRAELIT. BOGOŠTOVNE OPĆINE U ZAGREBU.
Natječaj
 Zaključkom izraelitske bogoštovne općine u Zagrebu odobreno je općinarima sefardskog obreda održavanje bogoslužja po španjolskom obredu. Za ovo bogoslužje traži se sefardski (španjolski)
Hazan
 koji mora uz to biti i šohet, moel i rubi. Ponude sa opisom života (curriculum vitae) i referen- cama, te naznakom uvjeta imaju se slati na privremenog predsjednika gosp. Isaka Semu, Zagreb, Jurišićeva uljca 5. Privremeni odbor.

KROJAČKA DVORANA
 za GOSPODU
HINKO GRAF
 zagreb Berislavićeva
 br. 4.
 CIJENE UMJERENE · IZRADBA BRZA
 Preporučuje se P. N. gospodi za izradbu najmodernijih odjela. Veliki izbor najfinijih engleskih štofova

Traži se
 uredski podvornik
 za Savez Cijonista Ju- goslavije. Ponude treba upraviti na Tajništvo: Zagreb, Ilica 31 III. kat

Braća Walder i drug
 Jelačićev trg 23, dvorište ZAGREB Jelačićev trg 23, dvorište
Na veliko!
 Muške, ženske i dječje čarape, razni pamuci za pletenje čarapa, školski pamuk, žniranci, iglena roba itd. CTL artikli i konac marka Mieder 10/100. — Vanjske narudžbe izvršuju se točno i savjesno.
 Brzjaviti: BEWA, Zagreb

Uprava „Židova“
 traži za administraciju lista sposobnih
uredsku silu
 Ponude valja upraviti na Upravu lista Zagreb, Ilica 31, III. kat

Asbestni skriljevac

cement, vapno, opeke,
betonsko gvožđe, traverze
i sav gradjevni alat, te materijal
prodaje na veliko:

GRADIVO "trgovačko društvo za
promet gradjevnim i
tehničkim materijalom
ZAGREB Bogovićeva ulica br. 3
Telefon 5-55 Brzjavljivi „Gradivo“

CARINSKA I TRANSPORT. POSLOVNICA
MILAN WEISS - ZAGREB
SUTERAIN - GJORGJIĆEVA ULICA 9 - SUTERAIN
TELEFON INTERURBAN 4-93

VRŠI SVE VRSTE CARINJENJA UVOZNO, IZVOZNO I PRE-
VOZNO - DAJE STRUČNO OBAVEŠTENJE O STOPI
CARINE - PRIMA ZASTUPSTVO KOD NADLEŽNIH
VLASTI U CARINSKIM SPOROVIMA

T A H E I A

MEDJUNARODNO SPEDICIJONO PODUZEĆE
Jelačićev trg 23 **ZAGREB** Telefon br. 16-12

Internacionalni transporti. Tranziranja robe.
Uskladištenja. Svakovrsni prevozi.

Carinsko-posrednička poslovnica

DIONIČKO DRUSTVO „MERKUR“

VELETRGOVINA I KONFEKCIJA PAPIRA
TELEFON: 17-95 **ZAGREB** BRZOJAVI: PAPERKUR
ILICA 31

Veletrgovina Vlastiti proizvod
pisačeg, risačeg, novinskog, te omot- bilježnica, ndtesa, blokova i konfek-
nog papira cija svih proizvoda i papira

Tvorničko skladište
kuverata, te pisačeg i risačeg pribora

NOVA KNJIŽARA D. D.

Telef. 10-17 ZAGREB Ilica br. 92

Drži stalno na skladištu svu savremenu židovsku literaturu u originalu i prijevodu.
Potpuni izbor udžbenika novo-hebrejskog ezika, kao: Rath: Sefat-Amenu, Halašon,
Perakim Rišonim, Hadikduk Hamasi, Sefatenu I. i II. dio itd. Molitvenici za blagdane
(Mahzor), Sidurim za gospodje i gospodu, Mezuzes i sve ostale ritualije. Sa bogatog
skladišta preporučamo:

Ziga Hirschler :	Židovske narodne pjesme
Lehmann :	Hagada (bogatno ilustrirano)
Budko :	Hagada (bogatno ilustrirano)
Hess Moses :	Sozialistische Schriften
Altkirch :	Spinoza im Portrait
Brod Mux :	Die Erlöserin
Klausner :	Die Geschichte der neu-hebräischen Literatur
Karpeles :	Geschichte der jüdischen Literatur
Bloch Dr. S. :	Erinnerungen aus meinen Leben
Zlocisti Theodor :	Moses Hess
Balaban :	Die Judenstadt Lublin
Press Jesaias :	Palästina Reisehandbuch (izdanje 1921.)
Robinson Abraham :	David Wolfsohn
Böhm Adolf :	Die Zionistische Bewegung (I. i II. svezak)
Nordau Max :	Biologie der Ethik
Novak Dr. Grgo :	Židovi u Splitu

Sva djela : Herzla, Nordau-a, Perc-a, Buber-a, Šolem Alejhem-a, Šalom Aš-a, M. J.
bin Gorion-a, Brod-a, Meyrink-a, Kompert-a, Zangvill-a itd. Slikovnice i priče za djecu.

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upo-
trebljene u svim dimenzijama za bra-
šno, posije, ugalj i t. d., dobiju se
najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG
Urhovčeva 13 **ZAGREB** Telefon 19-65

Kupujemo sve vrsti upotrebljenih vreća
uz najveću dnevnu cijenu —
Zavod za posudjivanje nepremovnih ponjava

„Samum“

Glavno skladište cigaretpapira
Albert L. Ozmo, Sarajevo
Kralja Petra ulica 23 Telefon 805

„Abadie“
sve vrsti

STROJARSKO
• DRUŠTVO •

SILA

BUČAN,
ERŠIŠNIK
I HANDL

TELEFON: 22-94 BRZOJAVI: SILA ZAGREB

ZAGREB
DRAŠKOVIĆEVA UL. BR. 11

POPRAVLJA, MONTIRA, IZRADJUJE I
PRODAJE STROJEVE I STROJNE DI-
JELOVE. — PRODAJA STROJARSKOG
MATERIJALA. — LJEVAONICA ŽELJEZA
I KOVINA.

Bukovo drvo I. vrsti

za gorivo, na vagone, hvatove,
rezana i cjepana. Promptna do-
bava, uz povoljne cijene.

Šandor Weiler

Trnjanska c. 40 Telefon 24-69

PRÁGER
KROJAČKA
DVORANA
D. D.
ILICA
17
 KUSČA ORŠIĆ

Židovska bogoštovna općina u Tuzli traži rabina

Natjecatelji treba da znaju srpsko-hrvatski i potpuno vladaju hebrejskim jezikom. Općenitu naobrazbu ima natjecatelj da dokaže prepisom svjedodžbe zrelosti i diplomom o polučenoj doktoratu filozofskog fakulteta, a stručnim prepisom svjedodžbe kojeg seminara ili triju babinskih autoriteta. Ne smije da je prevalio 40 godinu života, a imade navesti opis predživota sa naznakom prijašnjeg službovanja. Ponude imaju stići do 1. maja 1922. Beriva ustanovit će se prema dogovoru. Naknada putnih troškova odobrit će se samo onima, koji će biti pozvani na pokus. Tajnik: Dr. Maks Laufen. Predsjednik: Josef L. Pesach.

„GOLUB“ **„ГОЛУБ“**

ZAŠTITNI ZNAK

JE NAJBOLJI PAMUK

ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE
A. ROMANO
 ZAGREB
 AKADEMIČKI TRG BR. 8

Cijoniste, Židovi!

Darujte za

Jaar Jugoslavia!

Instalacioni zavod
MILAN FREIBERGER
 ZAGREB
 Bakačeva ulica 5.
 Telefon broj 6-14.

Uvadjanje elektr. pogona (centrala), Dynamo strojeva, elektromotora, elektr. rasvjete, kućnih telefona. Preuzima sve popravke iste struke.

1700

Prva hrvatska veletrgovina željeza i željezne robe

Ferdo Hirschl k. d.

Jelačićev trg 13 ZAGREB Telefon br. 279
 Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

Preporuča svoje bogato skladište željezne robe, posudja, gospodarskih strojeva, kućnih uređaja, te sve vrste građevnih potrebitina. Solidna roba, brza posluga, cijene umjerene.

WIENER BANK-VEREIN HRVATSKA PODRUŽNICA

Jelačićev trg broj 5. — ZAGREB — Jelačićev trg broj 5.

WIENER BANK-VEREIN, Filijala Beograd, Jakšićeva ulica br. 3. Brzjavni naslov: „Bankverein“. — Uplaćena dionička glavnice i pričuve: **K 900,000.000**—

Obavlja	svekolike	bankovne	transakcije
Kupuje i prodaje sve vrste inostranog kovanog novca i novčanica. — Podjeljuje predjumove na vrijednosne papire.	Preuzima burzovne naloge na sve tu- i inozemne burze	Eskontire i unovčuje mjenice i devize. — Podjeljuje naplatne porezne i vjeresije na tekući račun.	Izdaje kreditna pisma na sva veća tu- i inozemna mjesta.

Preuzima uloške uz najpovoljnije ukamaćenje prema pogodbi. — Finansira industrijska poduzeća. — Posebni američanski odio

Jedino najveće specijalno skladište kratke nakitne i pletene robe samo na veliko, niske cijene, solidna podvorb

Dragutin Uilmann, Zagreb

Ilica 36 Ilica 36

Na velikol Na velikol

Vanilija-Bourbon

berber i kalifat datulja, kandirano voće, magaga grozdje itd. uz najjeftiniju cijenu kod tt

J. DRAGONER
 Zagreb, Nikolićeva ulica 4.

IMPORTNA KUĆA
D. HIRSCHL I DRUG

8 AKADEMSKI TRG ZAGREB AKADEMSKI TRG 8
 TELEFON BROJ 13-31. TELEGRAM: HISCOMP.

nudja na veliko manufakturnu robu